

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VII. ročník ● 3/2014

ŽENY KAZATELKY?

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

rádio

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

FÓRUM 4

PRI ŠÁLKE... 5
s Oksanou Lukomskou
a Mykolom Biloshytskym

ŽENY KAZATEĽKY? 10

CENA KRÍŽA 18
Pavel Kušnir

Právna poradňa 20
NIE JE VŽDY
VŠETKO STRATENÉ
Jana Lesňáková

TAIZÉ 21
Tomáš Horváth

Filozofické okienko: 22
KDE FILOZOFIA NEPUSTÍ
ANI FYZIKA NEVYSVETLÍ
Tibor Máhrik

ROZPRÁVANIA 24
Z TROLEJBUSU
Tomáš Komrská

LICENCIA 26
NA ZABÍJANIE
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Mladí dospelí

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 21. 3. 2014 Tlač: Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: B. Piatko - Euromajdan

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

V PONDELOK

ŠTEFAN EVÍN
(Autor je kazateľom
CB v Leviciach.)

som s tužkou v ruke rozjímal nad príbehom Abraháma. Boh k nemu hovoril, Boh sa mu zjavil, Boh ho navštívil, Boh ho požeňal. Ale nie je to celé napokon iba pekná ilúzia? Moje ďalšie rozjímanie sa v tej chvíli vydalo po ceste, na ktorú ma priviedla táto provokatívna myšlienka. Čo ak je celý koncept Boha iba fantáziou, ktorá nám má uľahčovať pohyb zložitým životom? Naozaj máme dočinenia s reálnym, večným, nestvoreným a osobným Bohom? Taký Boh je v podstate nepredstaviteľný. Môžem nejako Boha dokázať? Čomu to ja vlastne verím? A prečo verím? Nie je to všetko úplne inak? S plnou vážnosťou som sa prechádzal veľkým labyrintom týchto úvah. Na čas som sa ocitol v koži poctivo neveriaceho človeka, ktorý si všetko vysvetľuje inak ako náboženský ľudia. Okúsil som niečo z otázok skeptikov, pochybovačov aj posmievačov. Máme pre nich – a najmä pre seba – uspokojivú odpoveď? Lebo napriek tomu, že nás (veriacich ľudí) vyplašia, sú to veľmi dobré a veľmi dôležité otázky. Takže, čo teraz? Svoju dilemu som uzavrel dohodou so sebou samým, že ak by aj Boha nebolo, tak život s vedomím, že On existuje, je lepšou voľbou. Verím v Boha, lebo nepoznám lepšiu alternatívu.

V utorok som mal pravidelné stretnutie so svojim najnovším priateľom. Prvýkrát sme sa spoznali pred dvoma mesiacmi. Odvtedy sa raz za týždeň stretávame na jednu-dve hodiny a spoločne čítame knihu Skutkov. Tentoraz to bol záver štvrtej kapitoly: *Apoštolí s veľkou mocou vydávali svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť* (Sk 4, 33).

Práve pri čítaní tohto verša sa mi to ujasnilo. Je neprehliadnuteľné, na čom bolo postavené apoštolské zvestovanie nádeje a nového života: na prevratnom fakte, že Ježiš bol vzkriesený. Oni sami boli toho svedkami a okrem nich minimálne 500 ďalších mužov. Tento zázrak Ježišovho vzkriesenia bol po historickej a právnej stránke oveľa lepšie dokázaný, ako akákoľvek iná udalosť tej doby. Ak bol Ježiš – ktorého si mnohí obyvatelia Judeje dobre pamätali ako učiteľa, liečiteľa a proroka a ktorého nakoniec evidentne popravili – vzkriesený, tak tu zasiahla nadpozemská moc. A takú moc má iba reálny Boh. Nikto iný nemôže dať život. Vzkriesený život sa v Ježišovi nevyvíjal milióny rokov, ale Boh ho vzkriesil v okamihu. Dokonale. Božsky. Tento neodškriepiteľný fakt dáva pevný základ našej viere v Boha.

Ak toto platí, potom platí všetko, čo Ježišovmu vzkrieseniu predchádza – od Genezis 1, 1 a rovnako všetko, čo po jeho vzkriesení nasleduje – až po Zjavenie 22, 21. Naše rozjímanie nad knihou Skutkov mi prinieslo ohromnú radosť obcerstvenej viery. V stredu som o tejto svojej skúsenosti rozprával s iným mojím priateľom. „Aj ty máš ateistické chvíľky?“ – opýtal sa, keď ma vypočul. Je to jeho názov pre podobné úvahy o Božej (ne)existencii. „Málokto o tom hovorí, preto som rád, že si mi to povedal – lebo aj ja niekedy zápasím s takýmito myšlienkami.“ Vedeli sme, o čom hovoríme. A potom prišlo ešte jedno osvietenie od Ducha. Spomenul som si, že podobne to pochopil aj Ján: *Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Syn, Boh, ktorý je v lone Otca, nám ho zjavil* (Jn 1, 18). Historický (t. j. reálny) Ježiš je dôkazom aj zjavením aj vysvetlením Boha.

A dnes – vo štvrtok ráno, keď píšem tento úvodník – mi Boží Duch pripomenul: *Bez viery však nie je možné zapáčiť sa Bohu. Veď kto pristupuje k Bohu, musí veriť, že je a že odmeňuje tých, čo ho hľadajú* (Heb 11, 6). Sláva ti, večný Bože, ktorý si sa k nám priblížil vo svojom Synovi; ktorý si sa nám skrze Neho dal spoznať; a v ktorom máme večný život vďaka Jeho obeti a životu.

AD: Evolúcia a kresťanstvo (Dialóg 12/2013)

Nekonečné debaty. To je moja skúsenosť s debatami o evolúcii. Ak sa v nejakej diskusii na túto tému nájde čo len trochu fundovaný jej fanúšik i oponent, vzniká nekonečný kolotoč únavnej názorovej výmeny. Na oboch stranách sa pritom dôvodí rozličnými vedeckými faktami. Pokiaľ sa niekto nezainteresovaný usiluje diskusiu sledovať, nakoniec takmer vždy stratí prehľad...

Ešte ťažšie to máte vtedy, ak sa do takejto diskusie pokúsite vstúpiť – ako nositeľ iného než evolučného pohľadu. Predkladatelia evolúcie totiž neponúkajú evolučnú teóriu ako možnosť, nad ktorou by ste sa mohli zamyslieť, lebo prináša pozoruhodné vysvetlenie existencie živého sveta. Nie, nemáte na výber. Ak nie priamo, tak minimálne podprahovo budete smerovaní k tomu, že rozumný človek sa opiera o „fakty, nie o svoje prania“, a že evolúcia je „potvrdený fakt. Rozumný človek predsa prijíma ako objektívne iba vedecké poznanie, rozumej – akceptuje evolúciu; môžete mať síce iný názor, ale nepriamo sa tak radíte medzi nevedeckých, neracionálnych ľudí; iným slovom – ... (dosadte si, čo chcete).

Chcem tu povedať, že evolúcia je silný – veľmi silný príbeh. Žiada sa mi napísať, že je to pre niektorých – možno väčšinu vedcov – priam „evanjelium“. Ponúka viaceré logické interpretácie faktov. Keď si na začiatku vezmete evolúciu ako predpoklad a začnete podľa nej spájať fakty, môžete dostať presvedčivé interpretácie, takže pri nich zabudnete na to, že sú postavené na dogmatickom predpoklade. Pravda, zástancovia evolúcie dogmatické východisko nepripustia – predsa „sa pokúšajú vidieť a pozorovať fakty, nie svoje prania a nechávajú prírodu, aby nás sama viedla do vnútra vecí“ (Dialóg 12/2013). Viem si predstaviť, že dokonalosť niektorých evolučných interpretácií môže poľahky vyvolávať dojem, že to jednoducho *musí* byť pravda. Práve táto schopnosť logických interpretácií faktov je na evolúcii taká presvedčivá. Nadšenci evolúcie často používajú jazyk, ktorý nezainteresovaného

človeka mátie. Napríklad, evolúciou nazývajú vývoj vo vesmíre všeobecne. Dôkladným skúmaním predsa zisťujeme, že veci nie sú nemenné; mení sa vesmír i život na zemi, dokonca, napríklad, i človek šľachtením zasahuje a mení vlastnosti niektorých druhov živých organizmov, čím vlastne cielene robí to, čo príroda sama koná formou nepatrných zmien po milióny rokov. Áno, zaiste, všetko a všetci sa meníme – to nás však neopravňuje tvrdiť, že automaticky existuje aj vývoj, umožňujúci premenu jedného druhu na iný.

Je preto dobré vedieť, že evolúcia nemá ani jediný skutočne vedecký a presvedčivý dôkaz o premene druhov. Premena z jedného druhu na iný nikdy nebola pozorovaná ani potvrdená žiadnym vedeckým experimentom. Objektívne teda k vzniku druhov nemôžeme povedať nič iné, než že nevieme, či vznikli evolúciou alebo inak. Nemáme vedecké dôkazy ani pre evolúciu, ani pre stvorenie. Môžeme vytvárať rozličné hypotézy, ktorými budeme vysvetľovať fakty, ale pravdivosť týchto hypotéz v súčasnosti nedokážeme potvrdiť.

Osobne sa pri rozhovoroch o Bohu s nekresťanmi téme evolúcie skôr vyhýbam a nesnažím sa ju spochybňovať za každú cenu. Nevidím zmysel v zapletaní sa do siahodlhých vysvetľovaní a vyčerpávajúcich sporov. Evolúcia je totiž stále horúci front a tadiaľ cesta (evanjelizácie) nevedie. Jeho vývoj ukáže len budúcnosť...

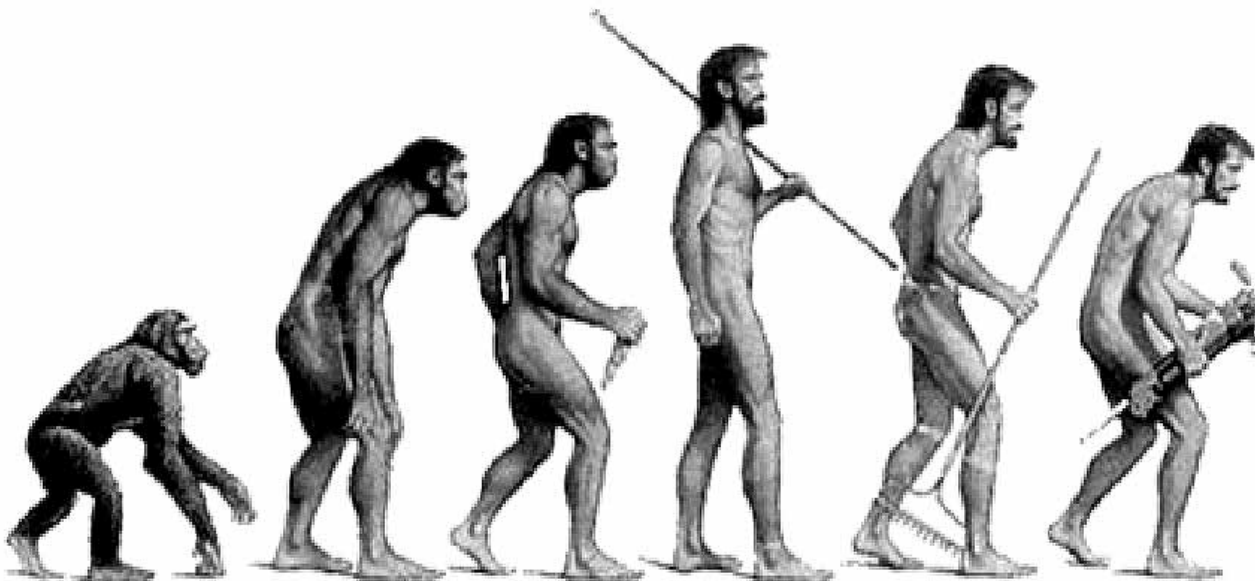
Rastislav Števko, CB Levice

Dobrá správa

„Ježiš prišiel do Galiley a hlásal evanjelium. Vavel: Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte v evanjelium.“ (Mk 1, 14–15)

Uvedený úryvok je mimoriadne zaujímavý. Predovšetkým preto, lebo ide o prvý zaznamenaný prejav z Ježišovej verejnej služby.

Ďalej preto, lebo ho Marek dvakrát pomenoval evanjelium, teda „dobrou správou“. Aké bolo evanjelium podľa Ježiša? Bolo deklaráciou, po ktorej nasledovala výzva. Deklarácia sa týkala príchodu kráľovstva.

Iste, Hospodin bol a je od nepamäti kráľom, ktorý vládne nad prírodou a dejinami sveta. V Starej zmluve sa často ozýva pôsobivé volanie viery: „Hospodin kraľuje!“ Proroci však predpovedali dobu, keď Hospodin raz postaví kráľovskú vládu ako všeobecnú a zvrchovanú vládu nad svetom. Na čele tohto kráľovstva bude Mesiáš. Bude charakteristické spravodlivosťou a pokojom, rozšíri sa po celom svete a bude trvať naveky. Ľuďom prinesie nový život a nové spoločenstvo.

Dobrou správou bolo, že sa toto kráľovstvo priblížilo. Ježiš vyslovene nepovedal, že už prišlo, pretože jeho plnosť mala iba nastať. Napriek tomu už bolo reálne prítomné, pretože sa naplnil čas a Ježiš ho ohlásil. A čo viac – ľudia môžu Jeho kráľovstvo „prijat“, alebo do neho „vstúpiť“, a to skrze pokánie a vieru, teda tak, že sa rozhodne oddeľia od každého vedomého hriechu a vierou a oddanosťou sa primknú k Ježišovi ako svojmu Kráľovi.

Takéto proklamovanie dobrej správy je vzorom každej skutočnej evanjelizácie. Aj my musíme niečo predložiť – dôsledne vysvetľovať evanjelium o Kristovom ukrižovaní, vzkriesení a vláde – a potom ľudí vyzvať, aby sa k Nemu obrátili. Výklad a výzva k sebe nerozlučne patria.

*John Stott
(Rok s Biblí, Biblion, 2011)*

Na Majdane netiekla len krv zabitých,
ale aj bolesť živých...

PRI ŠÁLKE S... OKSANOU LUKOMSKOU A MYKOLOM BILOSHYTSKYM

sa BOHUSLAV PIATKO rozprával

O BOLESTI A NÁDEJI NA UKRAJINE

Foto z Majdanu: VIKTOR KOZAKOV

(Manželia – výtvarníci. Od roku 1992 žijú na Slovensku, v Brestovanoch. Navštevujú zbor CB v Trnave.)

Ukrajina sa osamostatnila v roku 1991, Slovensko v roku 1993. Vy ste prišli na Slovensko v roku 1992. Zažili ste obdobie zmätkov, nenávisť a nádeje v obidvoch štátoch. Ako na toto obdobie spomínate?

Mykola: Je to tak. Za zázrak považujeme to, že sa obidva štáty oddelili z predchádzajúcich zväzkov vcelku pokojne. My sme sa oddelili od Sovietskeho zväzu, na rozdiel od vás, referendum. Jediné, čo komplikovalo osamostatnenie Ukrajiny a Moldavska, bol vznik proruskej Podnesterskej republiky – oblasti, kde boli najväčšie sovietske vojenské základne.

Oksana: Podstatné je, že netiekla krv.

My sme sa s Čechmi rozišli, po čase prebolelo a dnes sú vzťahy možno aj lepšie, ako keď sme boli v jednom štáte. Na Ukrajine bol iný vývoj. Prišla oranžová revolúcia v 2004, ktorú samotní jej lídri utopili vlastnými rozpormi, proruský Janukovyč sa v 2010 stal prezidentom a v novembri 2013 v Kyjeve demonštrácia na podporu eurointegrácie – policajná brutalita a vzburá národa, ktorý vyšiel na Majdan: revolúcia a strelba, stovka mŕtvych a zranených...

Mykola: Náš prvý prezident Kravčuk – kádrový komunista – prakticky odovzdal Krym Rusom pre ich vojenské námorné základne.

A to bola obrovská chyba. Bojím sa, že dnes za to zaplatí celý Ukrajinský národ. Ďalší prezident Kučma, tiež bol komunista, biznismen a podvodník, ktorý pre svoju rodinu sprivatizoval všetko, čo sa dalo. Keď však zabili novinára, ktorý o tejto privatizácii písal pravdu, ľudia vyšli do ulíc. Bolo to vo volebnom roku 2004. A tak prišlo to, čo sa nazýva „oranžová revolúcia“. Medzi sebou súperili Juščenko a Janukovyč – bývalý trestanec a mafián. Z predvolebných diskusií a volebných machinácií to jednoducho prerástlo do protestov. Boli to študenti, hladovky... jednoducho – protestný Majdan. Vtedy ľudia pochopili, že nepravosti sa dá vzoprieť a zvíťazil Juščenko...

Oksana: Rok 2004 bol rokom radosti. Ľudia začali pociťovať slobodu. Mohli povedať, čo si myslia, vysloviť, čo cítia, čo ich ťaží. Pochopili, že spravodlivosť ešte existuje, len ju treba nájsť, hľadať a keď treba, aj za ňu zabojsovať.

Bola to aj ideová revolúcia, teda protikomunistická, alebo len „ekonomická“, ak sa to dá tak nazvať?

Mykola: To bola revolúcia proti korupcii. No Kučma a všetci okolo neho zostali na slobode a užívajú si pokojný dôchodok. Napokon sa nikomu nič nestalo. Ľudia boli naplnení radostou, že sa Juščenko stal prezidentom, že pravda zvíťazila, a tak zabudli na to, prečo vyšli do ulíc. A za rok bolo po všetkom. Donecká mafia začala do vysokej politiky pretláčať svojho človeka – Janukovyča. Juščenko nechápal nič z toho, čo sa na Ukrajine dialo. Manipuláciami s ústavou oslabili jeho právomoci ako prezidenta. Ten podľahol tlakom a priviedol Janukovyča do vlády. Keď sa Janukovyč stal v roku 2010 prezidentom, zmenou ústavy sa Ukrajina stala prezidentskou republikou s veľmi širokými prezidentskými právomocami. Janukovyč za pomoci Doneckej mafie založil silný politický subjekt – Stranu regiónov a na Ukrajine nastúpila opäť totalita. Kto chcel zastávať akúkoľvek funkciu, musel byť v Strane regiónov. Ľudia nepochopili, že slobode a nezávislosti prišiel koniec. Za Juščenka dostávali 400 hrivien

na mesiac, Janukovyč to dokázal zodvihnúť na 1 000 hrivien. Takže ľudia boli v podstate spokojní. Mafia v spolupráci s vládou postupne ovládla Kyjev, začala sa bezbrehá privatizácia, machinácie s pôdou, štátnymi zákazkami, totálnou korupciou...

Oksana: Čo bolo najstrašnejšie, je, že išli doslova cez mŕtvolky. Zabíjali všetkých – tých, čo im zavadzali, ale aj svojich, keď ich už nepotrebovali. A potom po mŕtvych skupovali majetky. Tak vznikli ukrajinskí oligarchovia. Preskočím do obdobia terajšieho Majdanu. Objavili a zverejnili sa veľké množstvá materiálov, ktoré hovoria o pôsobení Doneckej mafie. Žiaľ, tie materiály sa nedostali do Európy a asi ich nevideli ani v Rusku. Sú tam otrasné svedectvá o tom, ako sa na Ukrajine zabíjalo. Po roku 95 bola v Doneckej oblasti v mafiánskych prestrelkách jedna mŕtvola za týždeň, no v roku 1998 to už bolo 5-10 ľudí denne. To bolo horšie ako občianska vojna.

Mykola: To bola vojna podsvetia.

Ako na to reagovali ľudia?

Oksana: Rôzne. Niektorí boli zdesení z toľkého vraždenia, iní hovorili – dobre, veď to boli mafiáni...

Mykola: Vyvrcholením bol atentát na mafiána – majiteľa jedného futbalového klubu v Donecku.

Na štadión uložili výbušninu a odpálili ju. Kvôli jednému človeku zomreli desiatky ľudí. Je nepochopiteľné, že sa svetové médiá tejto tragédii vôbec nevenovali. Takto vznikala prvá generácia najbohatších ľudí Ukrajiny. Oni sú prapôvodnou príčinou toho, čo sa tam deje teraz. Zašli za hranice možného, znesiteľného. O nezmyselnosti a nenásytosti týchto ľudí svedčí už len to, čo našli v Janukovyčových majetkoch a prezidentskej vile. Veď to nemohol zhromažďovať normálny človek. Ďalšie udalosti z konca minulého roka už viete z médií. Ako sa nepodpísala asociačná dohoda s EU a čo to vyvolalo. Študenti zostali na Euromajdane hladovať. Nasledoval brutálny zásah „Berkutu“ (špeciálnej policajnej jednotky) a vtedy si ľudia povedali – naše deti biť nebudete! Toto je v skratke história vzniku Euromajdanu 2013 a toho

všetkého, čo potom prerástlo do ľudovej revolúcie na Majdanoch 2014 po celej Ukrajine, nielen v Kyjeve.

Akú úlohu v tomto zohrala Tymošenková, z ktorej západné médiá spravili mučeníčku za demokraciu a slobodu? Tiež nebola najčistejšia...

Mykola: Ona bola výnimočná akurát tým, že neverila nikomu. Zbohatla, no zbohatla sama. Nemala špinavých spojencov, nespolicila sa so žiadnym klanom. Podnikala sama a chcela vládnuť sama. Tým sa stala nebezpečnou pre všetkých – tak demokratov, ako aj mafiánov. Keď sa o nej hovorí, že

bola previazaná s mafiou, nie je to pravda. Ona tak bránila svoj biznis, že sa odmietala spojiť s kýmkoľvek. A tak ostala sama. A prečo ju chránila Európska únia a celý Západ? Lebo to, čo robila a ako to robila, nie je na Západe trestné. Je to podnikanie, aj keď na hraniciach slušnosti. A tu spravil Janukovyč ďalšiu chybu, keď ju odstránil. On nepotreboval oponenta, no kým tam bola - a to znie paradoxne - udržiavala ho v akýchsi prijateľných kolajach, poľudšťovala ho.

Oksana: A keď ju odstránil, stalo sa z neho zvierat... Nikto mu už nedokázal klásť odpor, nikto mu neprotirečil. Potom už nemal žiadne zábrany, čo vyvrcholilo

20.-21. februára 2014, keď nasadil proti demonštrantom ostreľovačov a kde zahynulo vyše 100, prevažne mladých ľudí.

Mykola: Vtedy akurát sa diali na Kyjevskom Majdane doslova ľudské zázraky. Nevie, či to vôbec história pozná, že ľudia, ktorí prežili - vedľa ktorých padali mŕtvi - plakali, prečo to nezasiahlo ich, prečo prežili oni, prečo museli zomrieť tí, čo zomreli...

Oksana: Na pódiu na Majdane plakali tí, čo prežili a vyčítali si, že to zomreli kvôli nim - že keby tam v tej chvíli boli oni, určite by tí mŕtvi žili... To sa nedá ani vyrozprávať... to bolo strašné. Po Majdane netiekla len krv zabitých, ale aj bolesť živých... Veľa mužov, nehovorím o ženách, vyšlo na pódium, aby hovorili, ale nehovorili... iba plakali. Lebo guľka si vybrala otca, brata alebo kamaráta, suseda... a nie jeho...

Mykola: To, čo sa dialo na Majdane, presahuje ľudskú myseľ a predstavivosť. Ostreľovači strieľali a ľudia stávali barikády. Neutekali sa skryť pred guľkami. Jedného zabili, prišli desiaty... To človek rozumom nepochopí. Ešte musím povedať, že dva mesiace sledovania (skoro nonstop) relácie internetového TV rovno z Majdanu dalo zabrať. Keď vidíš, ako horí tvoje obľúbené a najkrajšie mesto na svete, ako hynú mladí odvážni chlapci, ako polícia útočí a strieľa po žurnalistoch, po záchranároch... zastavuje sa rozum; slová strácajú svoj význam. Už nie plač a len bolesť a krik... tí, ktorí vydržali Majdan, hovoria, že tam zhorelo aj to, čo nemôže horieť nikdy! Vojskí veteráni, ktorí boli v Afganistane a stáli pri obrane Majdanu, hovorili, že také zverstvá, aké ukázala polícia, nevideli ani tam na vojne. Špeciálne jednotky nemali zlutovanie, boli ako zúrivé psy... to bola jednotka „Berkut“, vycvičená bojovať proti vlastnému národu. Na spôsob ľudových milícií v ČSSR za komunistov - bola mimo zákona, právne akoby neexistovala.

Po tomto rozprávaní sa mi ťažko hľadajú ďalšie otázky. Ale mŕtvi z Majdanu volajú po pokoji. Ako sa pozeráte na to, že sa Tymošenkova vracia do po-

litiky? Príspeje k upokojeniu situácie?

Mykola: Všetko a každý, čo len trochu upokojí situáciu, môže len pomôcť. A ona má v sebe akúsi charizmu, ktorou môže ľudí trochu utíšiť.

Oksana: Ľudia na Majdane ju privítali, plakali s ňou.

No, ale jej návrat do vysokej politiky ich asi veľmi nenadchýňa?

Mykola: Od decembra 2013 visí nad Majdanom jeden otáznik: Kde má majdan lídra? A tu je to, čomu Európa nerozumie. Majdan odpovedal - my lídra nepotrebujeme. Lídrom je národ.

To však dnes už neplatí - vláda národa... Majdan je dnes politická sila bez politikov. Majdan zrušil dohodu zahraničných politikov s Janukovyčom...

Mykola: Majdan nič nezrušil. Keď rokovali diplomati, už sa strieľalo. Dohoda vznikla na papieri, ale nebola podpísaná ani bývalým prezidentom, a tak neplatila pre nikoho. Opakujem - v tom čase už boli mŕtvi. A pri strelbe a mŕtvych dohody neplatia.

V každom prípade - Majdan je sila, ale nie politik. Vie niekto, čo spraví Majdan?

Mykola: Vie. Vie to Majdan. A to je to, prečo hovorím, že nám nikto nerozumie. To je osobitná historická skúsenosť a forma vlády ukrajinského národa. Keď chceli v histórii hajtmani niečo spraviť, tak najskôr museli predstúpiť pred národnú obščinu (snem ľudu). A keď im národ povedal, že to nechce, tak nemohli spraviť nič. Dnes je v Kyjeve taká situácia, že každý, kto sa chce stať ministrom, musí sa postaviť na Majdane pred ľudí a obhájiť svoje konanie, svoje zámery a potom musí znovu prísť a zodpovedať sa za to, čo spravil.

Pripomína to Francúzsku revolúciu z roku 1789, ktorú však samotní revolucionári utopili v krvi a prerástla do jakobínskej diktatúry.

Mykola: Keď prišiel na územie Ukrajiny (narýchlo si nespomeniem meno) významný vodca

Francúzskej revolúcie a uvidel, ako žijú kozáci, povedal, že je to vzor vlády ľudu a že keby to bolo vo Francúzsku, nikdy by tam revolúcia nebola. Teraz sa Ukrajina snaží oživiť niečo podobné – vo vláde by nemali byť politickí reprezentanti, ale len odborníci. Kto spraví chybu – ide preč.

Ale takto sa dnes vo svete nevládne.

Mykola: Dá sa!

Možno na Ukrajine, ale Ukrajina nie je sama. Svet potrebuje stabilných partnerov.

Aký teda očakávate vývoj na Ukrajine?

Mykola: Majdan môže vyčistiť a zničiť vládu korupcie a mafii. Nepustiť ich do vlády.

Tomu veľmi neverím.

Prídu takí istí.

Oksana: Na začiatku nie. Čo bude ďalej...?!

Mykola: Ide o to, aby národ dostal možnosť vyjadrovať sa k tým najzákladnejším veciam. Národ nebude sedieť v pracovni ministra, ale minister bude musieť národ informovať o tom, čo robí. Smerovanie svojho konania mu musí odsúhlasiť národ. Fakt je ten, že štát je v takom zlom stave, že ho niekto musí viesť z toho vyviešť. A to nebude jednoduché. Pýtal si sa na Tymošenkovicu. Pred jej uväznením bola situácia na Ukrajine zaspátá, Ukrajinci pasívni a revolučný Majdan všetko zmenil až zradikalizoval. Ale aj ju Majdan zmení – už nikdy ne-

bude na Ukrajine tak, ako predtým. Z Majdanu sa stal pre všetkých, čo chcú ísť do politiky, demokratický výkričník. Len Majdan môže povedať – tohto človeka áno, tohto človeka nie.

A čo voľby? Majdan nezastupuje voličov.

Mykola: Kto bude chcieť uspieť vo voľbách, bude musieť spolupracovať s Majdanom. Majdan netreba chápať ako skupinu ľudí – Majdan je symbol, sila národa. Majdan je výzva pre budúcich politikov: nerobte politiku a politikárčenie, robte svoju prácu!

Dnes v Kyjeve vzniká dočasná vláda. Nazývajú ju „vládou smrtínikov“ (vládou mŕtvych), lebo tí, čo sú v nej, vedia, že neprežijú – že nebudú mať politickú budúcnosť. Lebo budú musieť prijať také opatrenia a zákony na oživenie ekonomiky a života, že ich už potom nikto nebude chcieť. Ale bez týchto zákonov komunikácia s Európou a so svetom nebude možná. A treba tu povedať ešte jedno – na juhu je Krym. A tam to bude tiež zložitá. Myslím si, že Krym si Rusi nepustia (*pozn. red.: rozhovor sme nahrávali krátko pred vypuknutím Krymskej krízy*).

Majdanu pomáha celý svet. V Kyjeve je Kyjevsko-pečerská lavra (chrám), ktorá patrí Moskovskému patriarchátu. Oni za tri mesiace demonštrácií nepriniesli na Majdan ani kus chleba. Tvrdia, že Majdan je povstanie proti Bohu. To je hlas takzvaných ruských bratov... Hanba!

Oksana: Oni tvrdia, že Janukovyč bol slobodne zvolený a je pod Božou ochranou. Ale odkedy Boh chráni zločincov? A prečo potom stoja tri mesiace na Majdane spolu s demonštrantmi duchovní predstavitelia všetkých cirkví – baptisti, protestanti, grékokatolíci, rímski katolíci, pravoslávni... Sú tam nepretržite po celý čas, mnohí dobití, dokrvavení a po celý čas sa každú hodinu spoločne modlia na pódiu, prihovárajú sa milicionárom (policajtom) a vojakom, aby ľudí nebili, aby nestrieľali... prosia ich, aby prešli na stranu národa, pred hlavňami namierených samopalov... a oni sa nedali umlčať. Tak koho ochraňuje Boh – zločincov a ostreľovačov, alebo ľud a jeho duchovných?

Mykola: Tam sa diali zázraky. Keď v januári z ulice Hruševského polícia vytlačala ľudí späť na Majdan, ľudia začali páliť pneumatiky. Z toho je strašný dym – čierny, hustý, nepreniknuteľný. Tie pneumatiky horeli 48 hodín a horelo na rôznych miestach. Za celý ten čas sa vietor ani raz neotočil tak, aby zadymil demonštrujúcich. 48 hodín, to je deň, noc, deň, noc, čo boli demonštranti chránení dymovou a ohnivou clonou. Tak koho chráni Boh?

Oksana: Na Majdane sa ľudia smiali – nás polievajú v mraze vodnými delami, ale im sa treba umyť – veď sú čierni, že ich ani nevidno...

Mykola: V najkritickejších chvíľach, 20.-21. februára 2014, počas krvavých policajných útokov a strelby, na Majdane znela non-

stop nahlas modlitba duchovných všetkých cirkví aj obyčajných, prevažne mladých ľudí.

Je zvláštne, že počas takých nepokojov a zmätku nezačali v Kyjeve prebiehať násilnosti na domoch, rabovačky, ničenie...

Mykola: To zabezpečili samotní demonštranti, predovšetkým Majdanivska sebaobrana. Keď banditi a zloději chceli rozbehnúť tieto výtržnosti, Kyjevčania sa spontánne a dobrovoľne postavili na obranu majetku a spoluobčanom tak naozaj uchránili všetko. Kyjev sa nestal vojnou zničeným mestom. Boli medzi nimi aj naši priatelia, s niektorými sme hovorili a prosili nás, aby sme sa za nich modlili, lebo idú bez zbraní ochraňovať ľudí pred násilím.

Oksana: Kto pozeral nepretržite priame prenosy z Majdanu, alebo bol spojený s priateľmi v Kyjeve, nemohol si nevšimnúť ustavičné výzvy na modlitby. Bolo neskutočné, ako sa mnohí ľudia odovzdali do Božích rúk, aby vydržali, aby prežili... Boh bol s nimi. A my sa teraz modlíme, aby Pán Boh bol aj s tými, čo sa idú pokúšať urobiť poriadok na Ukrajine.

To asi nebude jednoduchá cesta. Môžu totiž vypuknúť nepokoje inde a budú nasmerované proti Ukrajine, proti tomu, čo sa stalo v Kyjeve. Ako to vidíte? Nehrozí rozdelenie Ukrajiny?

Mykola: Rozdelenie bude hroziť len vtedy, keď vzniknú dve strany,

rovnako odhodlané brániť si svoje. To by mohlo hroziť na Kryme, ale myslím si, že tam nežijú ľudia, ktorí by za nejaké osamostatnenie či odtrhnutie boli ochotní položiť svoj život. Ukrajinci však sú odhodlaní za svoju slobodu aj zomrieť. Ukázal to Majdan. Nie je to obvyklé, ale je to tak. Na Ukrajine od začiatku roka 2014 prehrel „Leninopád“ – búranie sôch proletárskeho tyrana. Doteraz sa totiž nikto nedotýkal Leninových pomníkov a sôch. Komunisti – ktorí boli veľmi aktívni na strane Janukovyča – ako politická strana už nebudú mať na Ukrajine budúcnosť. Ich modly museli padnúť do zabudnutia...

Začala sa teda aj ideová revolúcia?

Oksana: U nás sme sa osamostatnením zo Sovietskeho zväzu neodtrhli od komunistov. Tých 20 rokov sme boli stále pod komunistickým a ruským útlakom. Veď aj preto sme z Ukrajiny odišli. Tam so samostatnosťou neprišla sloboda a demokracia. Dúfajme, že sa tak stane teraz.

Mykola: Predovšetkým, že sa konečne oslobodíme od závislosti na Rusoch.

Oksana: Sledovali sme dianie na Ukrajine v priamom internetovom prenose, pretože v médiách veľakrát nebola pravda. Boli sme v ustavičnom spojení s našimi priateľmi, a tak chceme ešte povedať niečo veľmi dôležité. Vyslali sme všetkým slovenským, českým a iným priateľom prosbu, aby sa modlili za Ukrajinu, za pokoj, za

spravodlivosť, aby pravda zvíťazila. Som veľmi vďačná, že sa mnohí ozývali, ubezpečovali nás, že sa modlia a myslia na Ukrajinu. Dokonca sme sa dohodli – všetci naši priatelia, ich priatelia a celé cirkevné spoločenstvá – že sa budeme spoločne, každý kde sme roztratení po svete, v rovnakom čase všetci modliť. Dokonca sme sa skoorinovali s časom veľkej modlitebnej hodiny, ktorá prebiehala na Majdane, pospájali sme sa cez linky priamych prenosov, a tak sme sa všetci modlili naraz. A je to nádherné, povzbudzujúce a posilňujúce. Ešte by som chcela odkázať aj vašim čitateľom, že Ukrajinci sú národ veselý, láskavý, radi sa radujú, nechcú bojovať; oni chcú milovať. Veríme s jednou študentkou, ktorá vystúpila na Majdane, že láska musí zvíťaziť; že netreba trestať, ale odpúšťať – nenávisťou nevíťazíme, víťazíme iba láskou. To je naša prosba, ktorú smerujeme na Ukrajinu aj všetkým ľuďom na svete.

Mykola: A ešte sa chceme podeliť o jednu osobnú radosť. Máme dcéru, ktorá žije v Londýne. Lesja. Pomaly už aj zabudla, odkiaľ je. A môžeme povedať s radosťou v srdci, že sa znovu stala Ukrajinčkou. Písala, že ľutuje, že už takmer nevie po ukrajinsky, že nevie ukrajinskú hymnu, ale že sa všetko zmení – bude si obnovovať rodný jazyk, naučí sa aj hymnu a bude žiť ako Ukrajinka. Meno má po slávnej ukrajinskej poetke: Lesje Ukajinke.

Sláva Ukrajini!

Herojam Sláva! ■

ŽENY KAZATELKY?

Besedu pripravil BOHUSLAV PIATKO
Foto: ARCHÍV DIALÓG

Ženy v cirkvi. Veľa sa o nich nehovorí, ale veľa robia. No nevyskytujú sa – aspoň v Cirkvi bratskej nie – v zodpovednejších funkciách. Mám na mysli aj tie najvážnejšie funkcie – teda ženy kazateľky, správkyné zborov, prípadne ich účasť v najvyšších cirkevných orgánoch. Hovoríme o evanjelických cirkvách. A tak je zrejmé, prečo som do tejto besedy prizval aj zástupcu Evanjelickej cirkvi metodistickej.

Prof. ThDr. PAVEL PROCHÁZKA, PhD.
Predseda Rady – superintendent a kazateľ v Evanjelickej cirkvi metodistickej. Prednáša na Katedre teológie a katechetiky PF UMB v Banskej Bystrici.

ThDr. PAVEL ČERNÝ, Th.D.
Pôsobí ako kazateľ Cirkvi bratskej v Prahe 1, je učiteľom praktickej teológie a misiológie na Evanjelikálnom teologickom seminári v Prahe, je predsedom Združenia evanjelikálnych teológov. Má doktorát teológie z Karlovej univerzity.

JOZEF SÝKORA
Kazateľ Cirkvi bratskej v zbere Bratislava-Cukrová.

O ORDINÁCII ŽIEN

Ako vnímate účasť žien na cirkevnom živote?

P. Černý: Myslím si, že ženy sa v našej cirkvi aktívne zúčastňujú na živote cirkvi a majú veľké možnosti, veľké pole pôsobnosti. Nemyslím si, že by sa cítili obmedzované či utláčané. Skôr si myslím, že slúžia často viac než muži. Možno to vyplýva aj z toho, že sú často spirituálne hlbšie, vnímavejšie, a tým sú vhodnejšie na rozličných miestach pôsobenia cirkvi.

P. Procházka: V Evanjelickej cirkvi metodistickej zdôrazňujeme rovnosť žien a mužov vo všetkých oblastiach života. Ženy pôsobia v laickej službe rovnako ako profesionálnej, teda platenej službe v cirkvi. U nás majú ženy rovnaké možnosti ako muži – to znamená rovnaké vo všetkých oblastiach života, vo všetkých pozíciách vrátane ordinácie, teda ordinácie za kazateľov, prípadne aj biskupov.

J. Sýkora: Ja sa nemôžem vyjadriť celkovo k evanjelikálnym cirkvám,

dokonca ani k našej nie – môžem hovoriť len za bratislavský zbor Cirkvi bratskej. Môžem len potvrdiť slová Pavla Černého, že v našom zbere sa ženy angažujú prakticky vo všetkých oblastiach života cirkvi. Dokonca patríme k tým zborom, v ktorých sú ženy členkami staršovstva – teda podieľajú sa priamo na vedení zboru. No zároveň si myslím, že rovnosť nie je na širšej rovine úplná. Ženy nie sú ordinované, a teda nemôžu – podľa našich poriadkov – byť kazateľkami a správkyňami zborov. Nie sú ani v najvyšších orgánoch cirkvi. Okrem toho však ženy pôsobia na všetkých miestach života zboru.

Vy, z Cirkvi bratskej, hovoríte, že ženy slúžia viac ako muži. Priblížme to trochu...

P. Černý: Napríklad, ženy sú nezastupiteľné v oblasti diakonie, teda v sociálnej oblasti. Tam sú určite v prevahe. Ženy pracujú na teologických školách, prednášajú

na evanjelikálnom teologickom seminári v Prahe, slúžia v misiách, v pastorácii – v našom zbere máme na plný úväzok zamestnanú pastoračnú asistentku. Menej často vedú skupinky, ale vedú a z toho vyplýva, že aj kážu.

Dotkli ste sa kázania. Bol som v jednom zbere, kde žena kázala z kazateľne a vznikol tam, pre mňa nepochopiteľný, konflikt na tému – žena na kazateľni. Možno som ho nechtiac vyprovokoval aj ja, lebo keď som predstavoval Dialóg, tak som povedal, že zostanem vedľa kazateľne, lebo ja tam nepatrím. A vzápätí zaznela oná otázka: a žena tam patrí? Takže – ako je to? Ženy slúžia, ale nevedú (v CB). Prečo?

P. Černý: Je to dané istým stupňom vývoja v cirkvi. V našom povedomí žije niečo, čo sme vyrozumeli zo štúdia Písma. A ďalej sa už budem vyjadrovať veľmi opatrne,

lebo v tejto chvíli vstupujeme na pole, ktoré je veľmi zložitú. Dva základné pohľady na tento problém sú plne vyargumentované a je veľmi ťažké tieto argumenty nejakú spochybníť. Je to niečo podobné, ako otázka krstu detí. Niektorí nevidia krst detí ako správny, iní ho vidia ako možný, alebo ho dokonca preferujú. A obidva názory sa opierajú o Písmo. Pri pôsobení žien je to podobné. Niektorí tvrdia, že niet rozdielu medzi mužom a ženou, a že to samozrejme znamená, že žena môže viesť zbor. Iní majú názor, že žena má predsa len iné určenie v pláne Božieho stvorenia, že jej zaradenie v živote nie je v tomto pláne náhodné a z toho vyplýva, že správa zboru nie je parketa určená ženám. Často sa to zúží len na kázanie, a tak by som rád pripojil ešte jednu poznámku. Apoštol Pavol hovorí, že žena nemá učiť. Tu treba povedať, že tento text sa vykladal historicky nesprávne. Z tohto textu nevyplýva, že by apoštol Pavol absolútne zakázal ženám učiť (kázať). Tu treba vychádzať z istého konkrétneho historického kultúrneho kontextu. Pavol hovoril o konkrétnom zbore, kde ženy vyrušovali okolie pri vyučovaní a bolo potrebné urobiť tam poriadok. A apoštol Pavol to vyriešil skrátka – nech radšej mlčia. Ale my to nechápeme ako absolútny zákaz kázania. Veď aj v jeho dobe ženy prorokovali, čomu ja rozumiem, že kázali – že aktualizovali Písmo, že ho vykladali. Z Písma poznáme ženu menom Priscyla, ktorá vyučovala a bola v tejto službe veľmi aktívna. Podľa mňa môžu ženy učiť, teda kázať, aj v našich zboroch.

Možno by sme mohli v tejto súvislosti v ďalšom rozprávaní oddeliť dve veci: Jedno je služba učenia, kázania a trochu iné je služba vo funkcii kazateľky (správkyne) zboru. V metodistickej cirkvi to máte vyriešené inak ako v Cirkvi bratskej. A vychádzate z toho istého Písma...

P. Procházka: V metodistickej cirkvi ženy slúžili od samotného začiatku metodistického hnutia. Už v roku 1761 dal Wesley licenciu kázať Sarah Crosbyovej a neskôr aj ďalším ženám. V celej svojej his-

tórii metodizmus rátať so službou žien, najmä s neordinovanou službou žien. Treba si uvedomiť, že metodizmus vychádzal z anglikánskej tradície. V anglikánskej cirkvi po prvý raz ordinovali ženu za kazateľku v Hongkongu v roku 1944 a v metodistickej cirkvi to bolo v roku 1956. A potom to už prišlo aj do vtedajšieho Československa. Masívnejšie ordinácie sa potom v celej Európe konali niekedy v 70. rokoch minulého storočia. Neskôr sa to rozšírilo aj do iných cirkví, spomeňme aspoň evanjelickú luteránsku, ale aj mnohé ďalšie.

Vychádzali ste z toho istého Písma ako cirkvi, kde sa ženy neordinujú... Takže si povedzme – z čoho ste vychádzali, o ktoré texty Písma ste sa opierali?

P. Procházka: Vychádzali sme z toho, že cirkev je spoločenstvo mužov a žien, vykúpených a poslaných zvestovať evanjelium. Veď už v Starej zmluve vidíme určité

zvláštne poverenia pre ženy a významné ženské osobnosti. Ale vidíme tam aj nerovnoprávne postavenie žien. To by bolo na inú debatu. Pozrime sa do Novej zmluvy. Vychádzame z toho, že v Kristovi nie sme ani muž, ani žena – sme nové stvorenia. V Starej zmluve bola iniciáciou príslušnosti obrizka, v Novej zmluve je to krst. Obrizka sa vykonávala len na mužoch, a teda stáli sa výlučnými; krst sa však vykonával aj na mužoch, aj na ženách. Možno vychádzať aj z mnohých ďalších textov Písma, ktoré tu nebudem vymenovávať, ale je to množstvo výrokov samotného Ježiša i mnohých ďalších osobností ranej cirkvi, ktoré naznačujú, že neúčast žien na riadení cirkvi vychádzala len z daného spoločenského kontextu – ženy v tej dobe prakticky nemali prístup k vzdelaniu. No vzdelané ženy už vtedy dostávali príležitosti pôsobiť – v dnešnej terminológii – vo vedúcich funkciách v zboroch (Rimanom 16, 1; Filipanom 4, 2 a na ďalších miestach).

Skrátka, v Novej zmluve je dost miest, o ktoré sa možno oprieť a z ktorých vyplýva, že ak je žena na túto službu dostatočne pripravená – teda na službu kazateľskú a správčovskú –, nič by jej v tom nemalo brániť. Nie je to explicitne zakázané. My si myslíme, že stav, ktorý je v evanjelických cirkvách (lebo o nich hovoríme), je skôr otázkou tradície, alebo nás ovplyvňuje to, že žijeme v rímskokatolíckom prostredí. Z katolíckych prameňov vieme presne, prečo ženy nemôžu byť vysvätené za kňazov. V skratke povedané, je to akási posvätná tradícia.

P. Černý: Keďže sme v Dialógu, dovoľm si niekoľko poznámok. To nebola len tradícia. Bolo to pochopenie Písma od doby apoštolskej cez dobu cirkevných otcov, a v ňom rola ženy a istá reprezentácia Krista – napríklad pri predseadaní eucharistie. Myslím si, že je tu stále veľká časť cirkví – predovšetkým cirkvi reformovaného typu, ale aj katolícka a pravoslávna – kto-

ré kladú dôraz na slovo „kefalé“, čo znamená „hlava“, kde je napísané, že muž je hlavou ženy tak, ako je jeho hlavou Kristus a hlavou Krista Boh. Často sa argumentovalo tým, že to slovo „kefalé“ označuje len pôvod a nie princíp autority. Exegetické výskumy tohto slova dokázali, že ide o princíp hlavy, a že to predsa len niečo naznačuje – že muž je ustanovený, aby bol hlavou a z toho sa odvodzuje, že by mal byť aj hlavou v cirkvi. To znamená, že by muž mal byť správcom a ženy by mali vykonávať ďalšie funkcie; môžu kázať a dokonca byť aj členkami vedenia zborov – u nás v staršovstvách, ale všetko by sa to malo konať pod autoritou mužov, ktorí stoja na čele spoločenstiev, zborov. Len jedna zaujímavosť: Sú ľudia, ktorí to neberú vážne, ale nie sú takí dôslední a poctiví, aby povedali, že sa doma vzdávajú pozície hlavy (v tomto prípade rodiny). Ja osobne si myslím, že byť pod určitou hlavou nie je nič ponížujúce, že to neruší rovnoprávnosť a rovnocennosť pohlaví. Veď aj nad Kristom je hlava – Boh. Nie je na tom nič pokorujúce, keď niekoho uznáme za hlavu. Sú tu však aj iné dosť silné argumenty, ktoré nabádajú k tomu, aby tímy pracujúce v cirkvi viedli muži. Že je tým muž poverený však neznamená, že by mal byť a správať sa ako niekto „nad-“. Je to rola, do ktorej ho postavil Boh. Veď to siahla až k stvoriteľskému poriadku. Je dosť teológov, ktorí hovoria, že je to naozaj Božie ustanovenie, a že ani pádom človeka nedošlo k tomu, že by sa vymazal tento stvoriteľský rozdiel – teda že bol stvorený muž a žena ako jeho pomocníčka, a že sa ani v rodine, ani v cirkvi nemá rušiť určitá štruktúra.

J. Sýkora: Ak sa môžem pripojiť, tak len svojím osobným stanoviskom: Vnímam postavenie muža a ženy ako niečo rovnocenné a myslím si, že naše pohlavie by nemalo byť primárnym dôvodom, prečo by sme nejakú pozíciu alebo funkciu nemohli zastávať. Ja vnímam stvoriteľský poriadok z Genézis – teda stvorenie muža a ženy na Boží obraz – ako stvorenie rovnocenného páru. Takisto takto chápem slová apoštola Pavla, že už nie je ani Žid, ani Grék, ani otrok,

ani slobodný, ani muž, ani žena. Zdá sa mi, že stvorenie a vykúpenie predstavujú dva vrcholy, ktoré naznačujú, kam by sme mali ako nové stvorenia smerovať. Ja vidím podstatu a hlavné poslanstvo Novej zmluvy v tom, ako máme spoločne žiť, v tom, že máme slúžiť Bohu cez svoje obdarovanie. Pre mňa nie je podstatná otázka, či môže kázať muž alebo žena, ale či káže človek obdarovaný alebo neobdarovaný. To sa mi zdá ako nespochybniteľná zvesť Novej zmluvy, a – zdá sa mi – že by sme mali uvažovať týmto smerom.

P. Procházka: Vrátim sa trochu k tomu, čo povedal Pavel Černý. Súhlasím s tým, že môžeme zostaviť akýsi biblický hierarchický obrábik, kde je muž hlavou ženy, ale obidvaja sú deťmi Božími a neznamená to žiadnu podradenosť ženy. Veď ženy boli od samotných počiatkov kresťanstva plnoprávnymi členkami zborov, ale ich postavenie v zboroch bolo naozaj len dobovo podmienené ich nevzdelanosťou, prečo sa nedostali k riadeniu zborov.

P. Černý: Veľmi pochybujem o tom, že by muži v prvotnej cirkvi boli vzdelanejší ako ženy. Okrem Pavla to boli zväčša obyčajní rybári. Dá sa celkom jasne vystopovať, že cirkvi, ktoré zaviedli ordináciu žien, k tomuto kroku nevedli teologické dôvody. Tie dôvody boli skôr pragmatické – jednoducho nebolo dosť mužov na vedenie zborov; tak sa hľadali určité teologické dôvody, ako to zmeniť, aby ich mohli zastúpiť ženy. Myslím si, že podriadenosť a autorita sú v Božom pláne normatívne. Apoštol to rozvíja v 1. Timotejovi: Prvý bol stvorený Adam, až potom Eva. Eva bola oklamaná a dopustila sa priestupku. Oklamaný bol o chvíľu aj Adam! Ale bola to žena, ktorá zrejme siahla po autorite a vzala riadenie do svojich rúk. Predsa nikto nemôže tvrdiť, že rovnoprávnosť a rovnocennosť znamená zámennosť rolí...

P. Procházka: ...o tom nikto nehovorí. Aspoň tu nie. Nehovoríme o zámene rolí, hovoríme o rovnoprávnosti...

P. Černý: ...áno, rovnoprávnosť. Ale stále zostávajú nezameniteľné role. V textoch Písma nie je egali-

társtvo (rovnostárstvo), ale komplementarita (vzájomné doplňovanie)...

P. Procházka: ...prepáč, že ti do toho skáčem, ale mne sa to zdá, ako by to bolo tak trochu historické rozprávanie. Zoberme si 1. list Timoteovi 2, 12. Tam sa píše, že žene sa nemá dovoliť učiť. Ale cirkvi dovoľujú ženám učiť bez problémov. Takže – niekto zakazuje, niekto povoľuje. V niečom sme veľmi biblickí a v inom sme takí, ako nám to napadne, alebo ako to potrebujeme – ako nám to vyhovuje.

P. Černý: S tým nesúhlasím. Nemôžeme zabúdať na veľmi potívú exegézu, ktorá ukazuje, kde to bolo súčasťou kultúry. Na inom mieste apoštol Pavol zase pripúšťa, aby ženy učili a prorokovali. Takže – v niektorých prípadoch je vyučovanie dovolené a inde, na určitom konkrétnom mieste, je zakázané. Ale nikde v Písme nemáme svedectvo o tom, že by žena bola apoštolkou povolanou Kristom, nemáme svedectvo z prvých období cirkvi o tom, že by ženy boli biskupkami, presbyterkami a že by žena mala byť hlavou muža...

P. Procházka: Nemohli byť, lebo na to nemali prípravu – neboli vzdelané. A to zase vyplývalo z kultúrneho kontextu danej doby. Vtedy ženy prakticky odmietali prístup ku vzdelaniu. Tá doba bola naozaj taká, že keď žena niečo chcela, musela mať povolenie od muža; ony nemohli nikoho viesť ani nikoho učiť, lebo ich úloha bola vo vtedajšom svete iná. Preto nemohli ísť do verejného života.

J. Sýkora: Len krátke poznámky k tým ťažkým biblickým textom, ktoré sa tu spomínali. Vnímam, že tieto texty sú na výklad veľmi ťažké a nepostavil by som na nich moje pochopenie služby v cirkvi. Myslím si, že oddielov, v ktorých sa hovorí o tom, že máme slúžiť podľa svojho obdarovania, je oveľa viacej, sú jasnejšie a keby som rozhodoval o tom, akým spôsobom sa bude odohrávať náš spoločný život v cirkvi, staval by som na týchto textoch a nie na celkovo obťažných textoch, hovoriacich proti plnej participácii žien v cirkvi. Na jednej strane musíme chápať, že ženy nemohli dosiahnuť také vzdelanie ako muži. Ale máme aj

príklady žien, ktoré boli apoštolmi, napríklad v 16. kapitole Rimanom sa spomína Júnia. Mužský tvar tohto mena zo staroveku nepoznáme. Keď už chceme argumentovať takými ťažkými textami, ako je 1. Timotejovi 2, potom tiež musíme dodať, že žena bude spasená len vtedy, keď bude rodiť deti, navyše keď ony (a to kto?) ostanú vo viere, láske a svätosti. Ale to sa už zrejme nik v kontexte Písma neodváža tvrdiť.

P. Procházka: Keď už hovoríme o mozaike textov, ponúkam ešte jeden z 1. Korinťanom 14, 35, kde čítame, že „ak sa chceš niečo naučiť, nech sa opýtajú doma svojich mužov, lebo je neslušné, aby žena v cirkevnom zhromaždení hovorila.“ V tomto texte vidíme priam hmatateľne kultúrnu podmienenosť vtedajšej doby.

P. Černý: Tam je to naozaj zjavné, ale zároveň vieme, že ide o ženy, ktoré pochádzali z rozličných diónýzovských kultov, kde sa ženy privádzali do tranzu, čím rušili bohoslužbu... takže preto apoštol Pavol spravil také rázne opatrenie v konkrétnom zbore v Korinte (1K 14, 34).

Posuňme sa z histórie do súčasnosti. Spomínali ste, že cirkvi, ktoré začali ordinovať ženy, mali nedostatok kňazov. Cirkev bratská tiež nie je na tom najlepšie, aspoň na Slovensku...

Nie je to jedno z možných riešení? Veď je množstvo žien, ktoré sú možno obdarovanejšie ako muži, no zatiaľ sú pokorne v druhej línii.

P. Černý: Je otázkou, čo je druhá línia služby. Je možné, že ženy, ktoré pracujú v diakonii, s mládežou, deťmi, urobia pre zbor viac ako ten, kto stojí na čele zboru. Ten priestor na realizáciu služby je v dnešnej dobe taký veľký a široký, že ľudí ochotných slúžiť je až málo.

To nie je celkom odpoveď na otázku. Sú ženy – v bratislavskom zbore určite – ktoré by zniesli všetky kritériá, ktoré Josef Sýkora zhrnul do jedného slova: obdarované.

P. Černý: Je výborné, že ich v bratislavskom zbore máte. Možno by ste ich mohli aj vyvážať...

J. Sýkora: ...to už robíme...

P. Černý: ...nám tie Debory chýbajú – nejako sa v tejto službe neobjavujú a nehrnú sa do nej. Dokonca samotné ženy, napríklad u nás v Prahe, na takéto pokusy o zapojenie do služby reagujú skôr negatívne. A, priznám sa, neviem si predstaviť, že by niektorá žena z tých, čo poznám, predsedala staršovstvu, alebo že by predsedala konferencii.

J. Sýkora: U nás bude napríklad túto nedelu kázať Milena Uhlíková a viem, že ľudia sa na to veľmi tešia, lebo vždy, keď niečo hovorí, to má hĺbku, teologické zakotvenie, ale aj praktický súvis s každodenným životom. Neuveriteľne dokáže spojiť Písmo so životom. A takéto vystúpenia cítim ako úžasné obohatenie života, ktoré na Cukrovej funguje už nejaký čas. A rád priznávam, že nám v začiatkoch pomáhala metodistická cirkev. V tejto súvislosti jedno pozorovanie: S väčším priestorom pre službu žien nesúhlasili práve

ženy. Momentálne máme dve ženy v staršovstve a tiež treba povedať, že cesta k tejto obohacujúcej skúsenosti nebola ľahká. Myslím si, že táto trnistá cesta bola podmienená viac tradíciou ako nedôverou vo vlastné sily. Opäť však zdôrazňujem – nejde o to, aby to siloumocou bola žena, ktorá by mala zastávať nejakú zodpovednosť na akomkoľvek mieste – ale aby to bol obdarovaný človek. A potom je jedno, či je to žena, alebo muž.

P. Procházka: Pridám aj ja jednu skúsenosť. Ako metodista v tejto besede jednoznačne vystupujem ako zástanca uplatnenia žien...

Preto sme vás pozvali...

P. Procházka: ...vo svojej pastoračnej práci na Slovensku som sa mnoho ráz stretol s prípadmi, že ženy nechceli mať pastoračný rozhovor (spovedať sa) so ženou kazateľkou a radšej vyhľadali muža. A to ma dosť prekvapilo. Veď aj pastoračné vzorce odporúčajú, aby sa ženy pastoračne radili so

ženami a muži s mužmi. Takže je tu taký paradox – problém s uplatňovaním žien majú predovšetkým ženy.

P. Černý: Je to naozaj zvláštne a potvrdzujú to aj ďalšie prípady. Počul som napríklad od väzenských kaplánov, že skúsili do ženskej väznice poslať kapláňku. A úplne to zlyhalo. Väzenkyne sa okamžite vzbúрили a museli naspäť vrátiť kaplána.

Nie je to naozaj len vec tradície, ktorú možno treba prekonať? A že sa to dá, ukazuje bratislavský zbor CB.

P. Černý: Myslím si, že nie. Je za tým niečo hlbšie. Študoval som teológiu na ekumenickej fakulte a v našom ročníku bolo asi 12 študentiek. A keď si to spočítam dnes, po rokoch, tak aktívne slúži asi jedna. Viem, že to nie je žiaden argument, ale o niečom to svedčí. V mnohých prípadoch to svedčí o tom, že neuniesli nápor a nároky, ktoré táto služba vyžaduje,

alebo dali prednosť materskému poslaniu pred blokovaním farností v čase, keď nemohli a nechceli starostlivosť o deti opustiť. To nie je len o kázaní. Byť kazateľom-správcom je psychicky nesmierne náročné povolanie a neraz poriadne zacvičí aj s mužmi. A poznám veľa mužov, ktorí to tiež nezvládli. Dovoľm si povedať, že pastierska služba ľuďom je jedno z najnáročnejších povolaní. Aj preto si myslím, že Biblia je v zapojení mužov a žien do služby úplne konzistentná a učí princíp komplementarity – vzájomného dopĺňovania sa. Ja s vami úplne súhlasím s tým, čo hovoríte o kázaní žien. Ale viesť zbor nie je len o kázaní. Preto Biblia na mnohých miestach hovorí, že tie role nie sú úplne zámenné. Možno nás raz Európska únia dotlačí k tomu, že budeme musieť prijať kvórum na účasť žien v orgánoch cirkví, počet žien na konferenciách, v staršovstvách...

No, človek nikdy nevie, čo sa zrodí v Bruseli – veď už chcú predpisovať firmám zastúpenie žien vo vrcholových orgánoch...

P. Černý: ...momentálne to považujem skôr za desivú predstavu...

Dialóg čítajú aj ľudia, ktorí nie sú členovia cirkvi – čítajú nás preto, lebo hľadajú alebo sa o nás chcú niečo dozvedieť. Sú tu dve stanoviská, dve praxe dvoch blízkych evanjelikálnych cirkví, a obidve stanoviská sú vyargumentované tým istým Písmom.

Ako to, čo tu odznelo, treba čítať? Nemyslím teraz ako návod na čítanie, ale ako tomu majú, napokon aj veriaci, rozumieť?

P. Procházka: Myslím si, že rozdielne stanoviská, vychádzajúce z toho istého Písma, sú dané pohľadom na Bibliu. Exegézou, teda spôsobom, akým Bibliu čítame. Ten pohľad v tradíciách cirkví nie je rovnaký. Všetci sa snažíme byť prísne biblickí, snažíme sa prenikať do pôvodných textov, študovať texty aj v určitých širších historických súvislostiach, čo je veľmi dôležité. A práve tu sa odlišujeme. V tom, aké závery si vytvárame len zo samotného Písma a do akej mie-

ry berieme do úvahy aj vtedajšie historické a kultúrno-spoločenské pomery.

P. Černý: To je práve pôvod rozdielnosti výkladov. V niektorých prípadoch je Biblia absolútne jednoznačná – jasná, a niektoré pravdy musíme hľadať. Na začiatku tejto besedy som spomenul otázku krstu nemlúvniat. Rozdielne ponímanie nie je otázkou konfesii – je to otázka toho, ako k Biblii pristupujeme, ako s ňou pracujeme, ako si vykladáme jej odkaz. Jeden povie, že krst detí je neprijateľný a druhý povie, že je to v poriadku. A môžu to byť ľudia z jedného zboru jednej cirkvi. Podobné platí aj v prípade, o ktorom sa bavíme – v prípade ordinácie žien. Je to rovnako nadkonfesijný problém. Faktom je, že väčšina cirkví na svete s ordináciou žien za kazateľky-správkyne zborov nesúhlasí.

J. Sýkora: Naozaj platí to, čo povedali predrečníci – všetko závisí od interpretácie Biblie. Do akej miery sa berú do úvahy historické pohľady a do akej miery sa uvažuje v rámci súčasného kontextu života spoločnosti. Obidva postoje, ktoré tu prezentovali ich zástancovia, sú kvalifikované. Ja mám trochu iný názor, ako je ten, čo doteraz prevláda v Cirkvi bratskej. Dúfam, že príde čas, keď sa o tejto otázke bude hovoriť zásadnejšie a uvidíme, akým smerom sa to uberie.

Diskusia sa už trochu rozbieha. V minulom čísle Dialógu mladých sa ozvali dievčatá – absolventky teológie, v časopise CB v ČR – Brána – bolo tiež niekoľko príspevkov na túto tému. Trochu ma zaujal či vystrašil jeden hlas – prijatie nejakého iného ako doteraz platného úzusu môže skončiť až rozkolom cirkvi.

Myslíte si, že je takáto obava opodstatnená? Spôsobilo to problémy v metodistickej cirkvi?

P. Procházka: Problémy s tým boli aj sú. Ľudia rozmýšľajú čoraz viac samostatnejšie aj v cirkvi. Nepreferujú sa tradície alebo názory iných automaticky. Všetci čítajú Písmo, prístup k informáciám je taký, aký nebol nikdy v dejinách. A to, samozrejme, ovplyvňuje ná-

zory. I naše ženy kazateľky sa stretávajú s kritikmi tohto stavu a musia im čeliť. A verte, nie je to ani príjemné, ani ľahké. Takže – nie je to bez problémov.

P. Černý: Ak mám hovoriť za české zbory Cirkvi bratskej, nie je to téma, ktorá by bola aktuálne na stole a bolo by ju treba okamžite a zásadne riešiť inak, ako ju máme vyriešenú. Nie sú u nás ženy, ktoré by žiadali o ordináciu, čo je cesta ku správcovstvu. Aspoň o tom neviem. Ak by sa tá otázka položila na stôl nástojčivejšie, museli by sme sa ňou zaoberať. Nemyslím si však, že by to bol dôvod k rozkolu cirkvi. Zaiste by to ale bol dôvod k ďalšiemu štúdiu a diskusií.

Takže vedenie cirkvi je prístupné dialógu?

P. Černý: Samozrejme. Spomínam si na jednu konferenciu v Tatrách, kde som viedol seminár na tému, či má žena miesto na kazateľni. Veľmi dôkladne som sa na to pripravil a zhrniem môj záver do jednej vety: Žena miesto na kazateľni má. Môže vyučovať.

J. Sýkora: Ja si myslím, že by bolo potrebné otvoriť diskusiu o ordinácii žien...

Touto besedou sme ju otvorili....

J. Sýkora: Možno áno. Prečo si to myslím – poznám ženy alebo dievčatá, ktoré majú jasné obdarovanie pre duchovnú prácu, ale vnútorne prežívajú zmätok, pokiaľ ide o ich budúce postavenie a pôsobenie. Vedia, že môžu byť misionárky alebo sa uplatniť v pastorácii, ale nemajú možnosť pôsobiť ako kazateľky. A to by mal byť jeden z dôvodov, prečo túto otázku treba seriózne otvoriť. Ale opäť zdôrazňujem to, čo som už podčiarkol viackrát – nie preto, že by mužov nebol dostatok a tak potrebujeme najst ženy – ale preto, lebo medzi nami sú naozaj obdarované ženy, ktoré by boli požehnaním a oživením pre zbory i pre cirkev. Ale jedným dychom dodávam, že táto otázka musí byť riešená veľmi citlivo a debatovať by sa muselo veľmi, veľmi úprimne. Diskusia sa musí viesť takým štýlom, aby nedošlo k rozkolu v cirkvi, ale naopak – aby došlo ku konsenzuálnemu rieše-

niu, ktoré nás povedie vpred. Ja si teda, na rozdiel od Pavla Černého, myslím, že sa touto otázkou treba začať zaoberať veľmi vážne. Je potrebné nájsť čas na naozaj citlivú, odbornú, kvalifikovanú diskusiu, ktorá by nespôsobila rozdelenie cirkvi, ale väčšie prepojenie a pochopenie.

(Poznámka redakcie: Josef Sýkora nastolil ďalšie problémy ohľadom žien v súvislosti s novým Poriadkom CB v SR. Tým sa sám pozval do ďalšej besedy, pretože v budúcom čísle Dialógu, ktoré vyjde pred konferenciou CB v SR, budeme diskutovať práve o problémoch, ktoré priniesol nový Poriadok cirkvi.)

Budeme teda počas roka pokračovať v týchto diskusiách. Na koniec tejto by som vás poprosil o niekoľko slov na záver.

P. Procházka: Chcem Cirkvi bratskej zaželať, aby diskusia prebiehala v pokoji. Celkom určite to nebude krátky proces – aj u nás sa o týchto problémoch diskutuje veľmi dlho. Veľmi dôležité je, aby v diskusii nebolo narušené telo zvestovania evanjelia. Ak je to otázka do diskusie, treba diskutovať, ale ak to nie je na stole ako problém, netreba to znásilňovať a meniť zabehanú tradíciu, ktorá funguje. U nás v Evanjelickej cirkvi metodistickej to máme vyriešené inak ako v Cirkvi bratskej. Ale plne chápem aj obavy tých, čo sa bránia ordinácii žien za kazateľky-správkyne, lebo vidia úlohu žien inde – v rodine, diakonii a podobne.

P. Černý: Ja by som si dovolil zakončiť svoje vystúpenie v tejto besede akýmsi vyznaním môjho učiteľa a mentora Johna Stotta. Podľa neho najlepším spôsobom, ako zmieriť službu žien v cirkvi s mužskou rolou hlavy, je poverenie ženy slúžiť v zborovom tíme. Na základe toho by som povedal: Je na mieste, aby v každom zbore – v pracovnom tíme, ktorý zbor vedie – boli zastúpené aj ženy.

J. Sýkora: Ja som toto posledné kolo trochu predbehol. Čo som chcel povedať, som povedal a ďakujem za prizvanie do tejto debaty.

■

NIE JE VŽDY VŠETKO STRATENÉ

JANA LESŇÁKOVÁ

(Advokátska koncipientka a podpredsedníčka
OZ na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi.)

Tak ako v mnohých iných prípadoch, aj pri úveroch či pôžičkách platí, že aktívna obrana svojich práv je dôležitá už pri prvých náznakoch problémov, i keď sa tieto môžu javiť ako vážne či banálne. Vaša neutešená finančná situácia vôbec nemusí dospieť až do štádia exekúcie či dražby vášho obydľia, ak u vás nastanú problémy s uhrádzaním splátok. Dôležité je komunikovať a v žiadnom prípade neostať pasívny. Počas svojej praxe som sa stretla s prípadmi spotrebiteľov, ktoré ani zďaleka nemuseli dopadnúť tak nešťastne, ako skončili, ak by dotčení spotrebiteľia nerezignovali na hájenie svojich práv a záujmov.

Ideálnym príkladom toho, že aktívny prístup sa vypláca, je príbeh jedného pána z okolia Žiliny. Vplyvom rôznych okolností bol nútený čerpať úver v nebankovej spoločnosti na pokrytie základných životných potrieb (banky mu úver odmietli poskytnúť), ktorý však nanešťastie nestačil splácať. Na pokrytie narastajúcej pohľadávky mu nebanková spoločnosť ponúkla ďalší úver, prostredníctvom ktorého prefinancoval pohľadávku z prvého úveru. Na toto absolútne nevhodné riešenie pán Miroslav v dobrej viere pristúpil. Netušil, že sa týmto zadĺžil ešte viac a nechtiac sa dostal do kolotoča mnohých úverov u viacerých nebankových spoločností, pričom jedným úverom splácal druhý, druhým tretí a pod. Úroky, rôzne sankcie, zmluvné pokuty či úroky z omeškania neúmerne narastali, až čelil blížiacej sa exekúcii. Pán Miroslav však neváhal a skontaktoval sa s občianskym združením na ochranu spotrebiteľa, ktoré ho nielen poučilo o jeho právach, ale mu aj pomohlo dostať sa z tejto zložitej situácie. S pomocou občianskeho združenia sa domáhal ochrany svojich práv súdnou cestou, keďže – tak ako v mnohých iných – ani v tomto prípade snahy o mimosúdnou ochranu práv spotrebiteľa neboli úspešné. V predmetnom súdnom konaní dosiahol, že súd určil jeho úver za bezúročný a bez poplatkov, keďže veriteľ (nebanková spoločnosť) v úverovej zmluve neuviedol všetky dôležité obsahové náležitosti, ktoré v zmluve musia byť uvedené v zmysle zákona (napr. počet a výška splátok, ročná percentuálna miera nákladov – RPMN a iné). Nakoľko bol pán Miroslav v súdnom spore

úspešný, bol povinný veriteľovi zaplatiť len istinu – teda len to, čo si skutočne požičal. Rovnako aj konanie nebankovky – poskytnutie ďalšieho úveru spotrebiteľovi na splatenie predchádzajúceho úveru – nebolo v súlade so zákonom. Veriteľ je totižto povinný skúmať bonitu spotrebiteľa, teda jeho schopnosť splácať poskytnutý úver. Táto podmienka však pri ďalších úveroch pána Miroslava rozhodne nebola splnená, keďže tieto slúžili na úhradu dlhov z predchádzajúceho úveru.

Pán Miroslav žiadal, aby mu súd poskytol ochranu – a vyplatilo sa. Výhodou súdneho konania pre spotrebiteľa je jeho oslobodenie od akýchkoľvek súdnych poplatkov, ako aj skutočnosť, že súd je povinný z úradnej povinnosti poskytnúť mu ochranu (napr. ak sudca zistí, že v úverovej zmluve je uvedená nižšia RPMN, ako je skutočná, čo je jednoznačne v neprospech spotrebiteľa). Situácia však nemusí vždy zájsť až na súd. Dôležité je už v počiatočných komunikáciách s veriteľom, snažiť sa dohodnúť si napr. odklad splátok, príp. náhradný splátkový kalendár. Samozrejme, netreba opomínať ani pozitívne možnosti, ako napríklad predčasné splatenie úveru, čomu veriteľ nemôže brániť.

Spotrebiteľia môžu rovnako požiadať aj o posúdenie zmluvných podmienok a spotrebiteľských zmlúv. S uvedeným posúdením im pomôže zákonom zriadená komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách, fungujúca na Ministerstve spravodlivosti SR, ktorá k predloženým zmluvným podmienkam zaujme kvalifikovaný odborný postoj. Práve názor tejto komisie o nemorálnosti zmluvných podmienok považujeme za prínosný aj pre prípadné súdne konania.

Máte aj vy sami zlé skúsenosti s vymáhaním nepriemeraných pohľadávok, prípadne inými úskaliami, súvisiacimi s úvermi? Môže to byť práve vaša skúsenosť, ktorá bude pre druhých varovaním a zároveň poučením. Publikovanie vášho príbehu či skúsenosti je možné jedine s vašim výslovným súhlasom. Neváhajte a napíšte nám, buď do redakcie Dialógu, alebo priamo na e-mail nášho občianskeho združenia spotrebiteľnudzii@gmail.com. ■

CENA KRÍŽA

PAVEL KUŠNÍR

V rámci cirkevného roka možno mesiac február považovať, či aj označiť, za akési „medziobdobie“. Je to čas povianočný, čas plesov, zábavy. Čas, kedy v introite stále spievame: „...Tvoje narodenie...“, potom trikrát „Najsvätejší...“ a pripravujeme sa na „...Tvoje umučenie...“ A napokon, aj na to tak dôležité „...Tvoje vzkriesenie...“ Témy jednotlivých nediel určujú najmä starocirkevné evanjeliá. Ak by sme to mali zjednodušiť, tak by sme skonštatovali: sme po Vianociach a pred Veľkou nocou. Niekde „medzi“ či v strede. Čas fašiangov. Nemôžeme zabudnúť na Betlehem, ale hľadáme už dopredu a ideme v ústrety veľkonočnému víťazstvu života nad smrťou. Ale predtým bude ešte jedna dôležitá zastávka. Veľký piatok. Golgota. Kríž. Aká je vlastne jeho cena pre nás? Veľký piatok považujeme stále za náš najväčší sviatok. Aká je cena kríža pre nás osobne?

Kríž v odpadkovom koši

V Rakúsku bol pred časom v odpadkovom koši nájdený zvláštny kríž. Našla ho istá bezdomovkyňa, ktorá sa v ňom prehrabávala. Predmetný kríž bol vyrobený vo Francúzsku, bol vysokej hodnoty. Tušila to aj bezdomovkyňa, preto ho hneď odovzdala na políciu. Následným skúmaním boli tieto informácie potvrdené a zistené aj ďalšie. Odborníci potvrdili, že kríž bol vyrobený približne v roku 1200. Jeho hodnota predstavovala čiastku 400 000 eur. Bolo zistené aj to, že tento kríž pôvodne patril do súkromnej zbierky istej poľskej grófkya a v roku 1941 ho ukradli nacisti. Nepodarilo sa však vypátrať, ako sa dostal medzi odpadky. Príbeh jedného vzácneho kríža. Príbeh pozoruhodný. Príbeh, ktorý nevymyslíš. Príbeh, ktorý napísal život.

Účet bol zaplatený

Existuje však ešte vzácnejší kríž, ako ten nájdený v koši. Stál na Golgote. Zomrel na ňom Boží Syn, Pán Ježiš Kristus. Jeho cena sa jednoducho nedá vyčíslieť. Na tom kríži trpiaci a umierajúci Kristus vyslovil sedem výrokov. Ide o vzácne poslanstvo. Posolstvo z kríža, ktoré sa nedá merať peniazmi. Jedným z tých výrokov bolo aj slovo: „Dokonané!“, po grécky: „Tetelesthai!“ Toto slovo sa vtedy používalo bežne. Používali ho tiež obchodníci, keď zákazníkovi vypísali účet. Na zaplatený účet obchodník napísal: „Tetelesthai.“ Keď ho vyslovil a použil aj Ježiš Kristus, chcel tým povedať, že účet je zaplatený. V plnej výške! Tento obchodnícky výrok zrazu nadobúda nový význam. Ježiš zaplatil za nás. Účet je vyplatený. Ježiš dokončil dielo našej záchrany. Tak, ako to konštatuje reformátor M. Luther: „Zaplatil za nás nie zlatom či striebrom, ale svojou svätou a predrahou krvou, nevinným umučením a smrťou.“ Urobil tak v úplnej poslušnosti voči svojmu nebeskému Otcovi.

Bleskozvod

Toto všetko a ešte mnoho iného sa udialo na kríži. Stal sa vlastne „bleskozvodom“. Pritiahol všetok Boží hnev za naše hriechy. Bleskozvod vlastne pohlcuje a pres-

merováva ničiaci účinok blesku. Pán Ježiš Kristus svojím krížom presmeroval všetok Boží hnev od nás – na seba samého! Tak nás Kristov kríž ako „bleskozvod“ chráni pred ohňom večného zatratenia. Akú cenu má teda kríž na Golgote pre nás? Zamysleli sme sa niekedy hlbšie nad poslanstvom Veľkého piatka? Tento deň, ku ktorému už zakrátko dôjdeme, nás priam vyzýva, aby sme odrazili na hlbinu. Takých, čo tak urobia, však asi nebude príliš veľa. Takých je dosť málo. Úsmevne neraz konštatujeme: dobrého predsa veľa nebýva! Slovenská etnologička Viera Feglová ešte v roku 2007 napísala: „Veľký piatok skutočne svätí už málokto, pretože na Slovensku máme málo luteránov. Pre nich je to najväčší sviatok.“ Je to deň, ktorý hovorí o cene nášho vykúpenia. Prihovára sa nám poslanstvom, že Nieкто za nás zaplatil. Ty už nič nemusíš, len prijať toto evanjelium: Boh sa už viac nehnevá, pre zásluhy svojho Syna Ježiša Krista. Môžeme ho prijať, alebo aj odmietnuť.

Sme dlžníkmi

W. Churchill odovzdával ceny členom kráľovských leteckých síl, ktorí bránili V. Británii počas 2. svetovej vojny. Pri tejto príležitosti povedal pamätnú vetu: „Ešte nikdy v dejinách ľudstva nebolo tak veľa ľudí dlžných toľko vďaka tak malému počtu ľudí.“ My, s dovolením, môžeme túto vetu parafrázovať: „Ešte nikdy nebolo v dejinách ľudstva tak veľa ľudí dlžných toľko vďaka jednému jedinému človeku, Božiemu Synovi Ježišovi Kristovi.“

Toto poslanstvo je aktuálne vždy – počas celého cirkevného roka. Bude znieť najmä počas budúcich mesiacov – v marci a apríli. Aj potom. Toto všetko a mnoho iného by však nebolo, keby sa Ježiš nebol narodil. A tak sa „obzrime“ (nie v zmysle obzretia Lótovej ženy) s vďačným srdcom za požehnaním, ktoré sme prežívali koncom roka 2013, keď sme slávili Vianoce.

Čo by bolo, keby...

Pred viacerými rokmi bola vydaná zaujímavá vianočná pohľadnica s textom: „Keby Kristus nebol prišiel.“ Zobrazovala kňaza, ktorý na Vianoce zaspal vo svojej

pracovní a snívalo sa mu o svete, do ktorého Pán Ježiš nikdy neprišiel. V tom sne videl seba samého, ako vchádza do domu, ale keď sa pozrel, nevidel žiaden adventný veniec, žiaden vianočný stromček a žiadneho Krista, ktorý by potešil naše srdcia. Potom kňaz vyšiel na ulicu, ale nikde nevidel kostol s vežou, ktorá ukazuje na nebesia. A keď sa vrátil a sadol si do knižnice, zistil, že všetky knihy o Spasiteľovi zmizli.

Dalej sa mu snívalo, že zazvonil zvonček a posol ho požiadal, aby navštívil zomierajúcu matku jeho priateľa. Keď prišiel k nej domov, jeho priateľ tam sedel a plakal, preto mu povedal: mám tu niečo, čím ťa určite poteším! Otvoril si Bibliu a hľadal známe zaslúbenie, ale Biblia končila prorokom Malachiášom. Nebolo tam žiadne evanjelium a žiadne zaslúbenie nádeje a spasenia, a tak mohol len v trpkom zúfalstve zvesiť hlavu a plakať ďalej so svojim priateľom a jeho matkou.

O dva dni stál pri jej rakve a viedol pohrebnú počesťnosť, ale v príhovore nebola žiadna zvesť o potešení, žiadne slová o slávnom vzkriesení a žiadna myšlienka o príbytku, ktorý ju čaká v nebesiach. Bolo tam len: si prach a do prachu sa aj vrátiš! Nakoniec si uvedomil, že Kristus neprišiel, vytryskli mu slzy a v tom smutnom sne horko plakal.

Náhle sa strhol zo sna a z hrdla mu vyšiel obrovský výkrik radosti a chvály, keď počul svoj spevácky zbor v blízkom kostole spievať tieto slová: „Ó poďte všetci veriaci, radostní a víťaziaci, ó poďte všetci do Betlehema. Poďte a uvidíte Jeho, narodeného Kráľa, poďte a uctievaťe Ho, Krista nášho Pána!“

Od Vianoc ku Golgote

Poviete si – zaujímavá fikcia a hrozný sen. Hm... Komu len napadlo vydať takúto pohľadnicu!? Ale vieme si ozaj predstaviť takúto situáciu? Sám Ježiš Kristus pri jednej príležitosti predsa povedal: „*Keby som nebol prišiel...*“ (J 15, 22) Keby nebol prišiel, neboli by teda Vianoc. Náš svet si však bez Vianoc nijako nevieme predstaviť. Dost dobre si nevieme predsta-

viť tú situáciu, že by sme ich v závère roka nesvätili. Ozaj, čím by bol svet bez Vianoc? Ako by vyzeral bez vianočného posolstva, kolied a všetkých tých dobrôt? Svet bez Tichej noci? Napadla vám už niekedy takáto myšlienka? Keby Boh nebol dal svojho Syna... Dost dobre si takú situáciu naozaj nevieme predstaviť. Neexistovala by Nová zmluva, nepoznali by sme „evanjelium v kocke“ (J 3, 16). A Biblia by skutočne končila Malachiášom! Veľa by toho nebolo... Neexistovalo by geniálne Bachovo Vianočné oratórium, Händel by nezložil svoje oratórium Mesiáš. Neexistovali by mnohé vzácne výtvarné diela, zobrazujúce Jeho narodenie, umučenie, ale aj vzkriesenie. Nebolo by teda Golgoty, spasenia a večného života. Iba zatratenie, plač a škripanie zubov! Nemusíme už ale ďalej pokračovať v opise katastrofického scenára „čo by bolo, keby...“. Svet, v ktorom žijeme, svoje Vianoc má! Boh svojho Syna dal! Ježiš Kristus sa narodil ako jeden z nás. Je tu Golgota! Zvesť vzkriesenia je neotrasiteľná. A všetko to sa naštartovalo v Betleheme, v dome chleba. Tam sa to všetko začalo. Na betlehemských stráňach. Tam začala štafeta radosti, ktorá prechádza stáročiami. Ideálne by bolo, keby sa pri nás nezastavila, ale od nás šla ďalej ďalšími generáciami.

Zakrátko vstúpime do pôstu. Pred nami sú sviatky Veľkej noci. Čím ich naplníme? Každý z nás im iste dá taký obsah, aký uzná za vhodné. Nemali by sme v celosvetovej kríze (tá morálna stále trvá a akosi neprechádza) ísť pod kríž a prejaviť viac vďačnosti nášmu Pánovi za Jeho veľkú a neopísateľnú obeť? Tam – pod krížom – je východisko aj z našej osobnej krízy vo vzťahu voči živému Bohu. Na Golgote sa ponúka riešenie aj z morálnej krízy našej spoločnosti. Nasledujúcu pieseň nemusíme spievať len v kostole, vhodná je aj do nášho domáceho prostredia – ES 113, 1: „Tam na kríži na Golgote, tam je naša útecha. Tam len duša naša rada v každej biede pospiecha, lebo Kristus, náš Spasiteľ, tak nás vrelo miloval, seba zmaril, ponížil sa, svätý život za nás dal.“ ■

PAVEL KUŠNÍK,
zborový farár, Vysoké Tatry

Autor študoval na Slovenskej evanjelickej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Pôsobí ako farár vo Vysokých Tatrách, teda stále vo svojom prvom zbere. S manželkou Emíliou rodenou Čopovou majú tri deti – Samuela, Alžbetu a Tadeáša. Medzi záľuby Pavla Kušníra patrí vážna hudba, knihy a horská turistika.

INZERCIA - Nájom

Nájom zariadeného 2-izbového podkrovného bytu (67,5 m²) v rodinnom dome so záhradou, pri lese v Bratislave – Lamač. Mestská autobusová doprava 4 smery, zastávka 50 m.

Nájomné 380 €, energie podľa spotreby cca 75 €/osoba.

Kontakt: tel. 0911 582288, 0903 764744, matej@smisssk.sk I012014

PREKROČME HRANICE V HĽADANÍ NOVEJ SOLIDARITY Z EURÓPSKEHO STRETNUTIA TAIZÉ V ŠTRASBURGU

TOMÁŠ HORVÁTH

Pochádza z Bratislavy z kresťanskej rodiny, ktorá má veľmi blízko ku komunite Taizé. Viackrát sa na medzinárodných stretnutiach tohto voľného ekumenického spoločenstva zúčastnil. Je spoluorganizátorom púte priamo do Taizé, ktorá sa uskutoční tento rok v lete.

V Štrasburgu sa v dňoch 28. decembra 2013 až 1. januára 2014 konalo už 36. Európske stretnutie komunity Taizé. Na stretnutie prišlo okolo 20 000 ľudí z celého sveta, spoločne sa modlili, stretávali a diskutovali o rôznych témach, ktoré sa dotýkali najmä jednoty kresťanov a solidarity s núdznymi.

Už samotná história mesta Štrasburg v sebe nesie množstvo zranení a krívd. Práve v meste, ktoré patrilo striedavo k Francúzsku a Nemecku, sa rozhodli bratia z komunity Taizé zorganizovať Európske stretnutie mladých. Na tieto stretnutia sa neprichádza z turistických pohľadov, aj keď aj to je obohatením. Cieľom je zapojiť sa do modlitieb a spoločenstva s komunitou Taizé v duchu ekumenizmu. Ľudia z Taizé sa snažia o zjednotenie kresťanov už mnoho rokov. Brat Alois, prior komunity Taizé, zdôrazňuje význam jednoty: „Keď sa rozdiely zdajú byť nezlučiteľné, nie je to dôvod na rozdelenie. Kristus počas svojho života prekračoval hranice a na kríži vystrel svoje ramená na obe strany – medzi tých, ktorí sú rozdelení. Ak chcú kresťania nasledovať Krista a umožniť, aby Božie svetlo zažiarilo vo svete, nemôžu zostať rozdelení. Duch Svätý je ten, ktorý nás zjednocuje.“ Práve boje o hranice v minulosti zasahovali Štrasburg a jeho obyvateľov. V súčasnosti sa hranice medzi francúzskym Alsaskom a nemeckým Bádenským stali srdcom zmierenia a zjednotenia Európy. Tento symbol si vybrali aj ľudia z Taizé, aby ešte viac poukázali na zmysel života ich zakladateľa, brata Rogera, ktorý by v budúcom roku oslavoval sté výročie narodenia.

Púť dôvery

Štrasburg teda prijal 20 000 ľudí z rôznych krajín. Tradične prišlo najviac našich susedov – Poliakov – až 4 500; nasledovalo 2 600 ľudí z Ukrajiny, 1 400 z Talianska, 1 200 z Chorvátska a medzi rôznymi národnosťami bolo možné nájsť aj okolo 200 Slovákov. Počas piatich dní ponúklo mnoho ľudí z pohraničnej oblasti svoje domovy a poskytli dočasné ubytovanie pre pútnikov Európskeho stretnutia, nazývaného aj Púť dôvery. Okrem programu, ktorý prebiehal v troch halách a jednej katedrále v Štrasburgu, uskutočňovali

sa aj modlitby a malé skupinky priamo vo farnostiach, kde boli pútnici ubytovaní. Na príprave stretnutia sa podieľali rôzne denominácie kresťanov a dokazovali tak, že aj napriek rozdielom je možné spolupracovať. Jeden z bratov Taizé rozprával o rozdielnosti na základe úryvku zo Svätého písma, 1 Kor 12, 12; 19–22; 27: „Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus. Keby boli všetky jedným údom, kde by bolo telo? No takto je mnoho údov, ale iba jedno telo. A oko nemôže povedať ruke: „Nepotrebujem Ťa!“ ani hlava nohám: „Nepotrebujem vás!“ Ba čo viac, údy tela, ktoré sa zdajú slabšie, sú nevyhnutne potrebné. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.“ Vyzdvihol, že nech sme z akejkoľvek kresťanskej cirkvi, máme jedného Pána a Boha. Nemali by sme sa zaoberať hľadaním rozdielov, ale spolupracovať na šírení dobra. Nemali by sme večne bojovať a nachádzať smietky v očiach iných, ale spojiť sily a nasledovať to, čo nás učil Ježiš.

Robme niečo!

Počas dvoch dní sa konali v poobedňajších hodinách workshopy na rôzne témy. Na workshope s názvom „Aké je miesto kresťanov vo svete obchodu?“ bolo možné vypočuť si kresťanských podnikateľov a ich názory vo svete biznisu. Vo Francúzsku – tak ako aj na Slovensku – sú podľa ich slov zamestnanci bráni iba ako pracovná sila. Títo podnikatelia však rozprávali o tom, že pokiaľ nebudeme brať zamestnancov ako partnerov, ktorí nám pomáhajú na dosiahnutí cieľa nášho podnikania, nestaviame svoj biznis na správnych základoch. Zamestnanec je kľúčom k úspechu. Ľudské vzťahy sú dôležité v každom aspekte nášho života a je potrebné ich budovať a starať sa o ne.

Na inom workshope bolo možné stretnúť sa s kardinálom Dominikom Dukom, pražským arcibisku-

pom a s Danielom Fajfom, predsedom Ekumenickej rady cirkví Českej republiky. Stretnutie sa orientovalo na Európske stretnutie, ktoré bude prebiehať od 29. decembra 2014 do 2. januára 2015 v Prahe. Spolu s mladými sa snažili rozvinúť diskusiu o tom, ako čo najlepšie uskutočniť toto stretnutie a prebudíť záujem o vieru a jednotu aj u ľudí, ktorí prepadli apatii. Daniel Fajfr vidí stretnutie ako príležitosť: „Je to obrovská výzva k dialógu a odkaz: Robme niečo! Je potrebná väčšia evanjelizácia.“ Zároveň zdôrazňuje jednotu kresťanov: „Rôzne cirkvi, ale rovnaké evanjelium. Všetci patríme Kristovi.“ Stretnutie v Prahe bude veľkou výzvou aj pre Slovensko. Na toto stretnutie nebude nutné cestovať ďaleko, no ponúka otvorenie sa kresťanom z celého sveta. Zároveň poukazuje na prekročenie hraníc – na toto stretnutie iba jedných, no v našich životoch mnohých hraníc, aby sme dosiahli šťastie a pokoj. Posledný deň v minulom roku sa mali možnosť mladí zo Slovenska stretnúť s bratom z Taizé, ktorý je zodpovedný za Slovensko. Brat Francis rozprával o hľadaní hraníc a ich prekročení. Takouto hranicou môže byť strach, neistota, hnev a mnoho iného. Tieto hranice nás však odlučujú od pravej slobody, a preto by sme ich mali identifikovať a prekročiť ich. Brat Francis na stretnutí povedal, že v tomto roku pravdepodobne príde na Slovensko, a tak sa s ním budeme môcť stretnúť aj na našom území.

...a americký kontinent

Okrem koncoročnéno stretnutia v Prahe vycestujú bratia z Taizé aj na iný kontinent. Tento rok prídu v apríli na stretnutie do Texasu, začiatkom mája do Mexika a v októbri navštívia Dominikánsku republiku, Haiti, Portoriko a Kubu. Stretnutia na iných kontinentoch znamenajú zaujímavú sa cirkev, prepájanie ľudí celého sveta, otváranie sa pre druhých, načúvanie a spoločné zdieľanie. Tak ako v najchudobnejších krajinách, aj medzi nami žijú ľudia, ktorí potrebujú našu pomoc. Brat Alois vidí solidaritu nasledovne: „Či už ide o biedu materiálnu alebo duchovnú, solidarita v sebe zahŕňa obojstranné podelenie sa: keď pomáhame, často sa stávame tými, čo dostávajú.“

Posolstvom z koncoročnéno stretnutia je teda hľadať, ako môžeme prekročiť naše vnútorné hranice a priblížiť sa bližšie k ľuďom, ktorí to potrebujú. Ako kresťania by sme mali byť svedkami pre druhých, že s Kristom nežijeme sami seba, ale pre Neho a pre druhých. Že už iba neplačeme pod ukrižovaným Kristom pod jeho krížom, ale radujeme sa spolu so zmŕtvychvstalým Kristom. Že život je dar, ktorý treba prijať a žiť každú minútu naplno. Tak, aby sme Kristovo kráľovstvo žili už tu na zemi a ukázali aj druhým cestu do neba. ■

Kontakt: taize.slovakia@gmail.com

KDE FILOZOFIA NEPUSTÍ, ANI FYZIKA NEVYSVETLÍ

TIBOR MÁHRİK

Evolucionistické myšlienky vo svojej fundamentálnej podobe nedominujú iba vo svete súčasnej biológie, ako sme mali možnosť vidieť v predošlých číslach Dialógu. V minulom storočí zjavne prenikli aj do sveta humanitných vied, vrátane teológie (napr. teistická evolúcia). Bolo len otázkou času, kedy sa dostanú na vrchol pomyselné pyramídy prírodných vied, odkiaľ by zazneli ako definitívna, konečná pravda: Svet (univerzum) má v sebe zakomponovaný vývojový kód, ktorý skrýva odpovede nielen na otázky, súvisiace s meniacimi sa formami jeho existencie, ale aj s príčinami vzniku všetkého, čo existuje.

Ten hlas zaznel v roku 2010 a patrí fenomenálnemu fyzikovi a kozmológovi Stephenovi Hawkingovi. V spoločnom diele s Leonardom Mlodinowom *The Grand Design* (Bantam Books, New York 2010) totiž vyslovil myšlienku, ktorú zaregistroval celý vedecký svet:

„Skutočným dôvodom, prečo je skôr niečo než nič – prečo existuje univerzum, prečo existujeme my – je spontánne stvorenie. Nie je nevyhnutné privolať Boha, aby osvietil modrý pauzák a spustil vesmír do chodu.“

Ide o výsledok úvah o príčinách vzniku sveta, zrodu vesmíru nášho typu a všetkého bytia. Hawking s plnou váhou svojej vedeckej autority tvrdí, že Big Bang je nevyhnutným dôsledkom prírodných zákonov, menovite gravitácie, ktorá spôsobila, že „vesmír mohol vzniknúť a aj vznikol z ničoho.“ Médiá jeho záver náležite spropagovali vo svete aj doma v štýle „Nebo je mýtus...“, „Hawking predpovedá digitálnu nesmrteľnosť...“, „... fyzika vyvrátila existenciu Boha...“ a pod.

Na rozdiel od Slovenska, kde akosi (s výnimkou niekoľkých blogerov) absentuje diskurz na túto tému v akademickom prostredí, v zahraničí sa ozvali mnohé hlasy, ktoré s Hawkingom zásadne nesúhlasia. K najprominentnejším kritikom patrí John C. Lennox MA., PhD., DPhil., DSc., profesor matematiky na Oxfordskej univerzite, člen Oddelenia matematiky a filozofie vedy na Green Templeton College. Vo svojej knihe *God and Stephen Hawking – whose design is it anyway?* (Lion Hudson plc., Oxford 2011) podrobne vychodiská Hawkinga, logiku uvažovania a závery, ku ktorým dospel, zdrvivúcej kritike. *Pozrime sa aspoň na niektoré.*

Nedôsledný filozof

Lennox ako matematik upozorňuje na nedôslednosť v myslení svojho svetoznámeho kolegu. Hawking v úvode svojej knihy nastoluje otázky, ktoré nepatria do sveta prírodných vied, ale filozofie – presnejšie metafyziky: „Ako máme chápať svet, v ktorom žijeme? Ako sa správa univerzum? Aká je povaha skutočnosti? Odkiaľ sa toto všetko berie? Potrebuje univerzum Stvoriteľa?“

Problém nastáva vtedy, keď Hawking vyhlasuje filozofiu za „mŕtvu“ a jedným dychom tvrdí, že jej mandát

prevzala súčasná fyzika. Fyzika si tak robí nárok na úplnosť poznania a jedinu cestu k pravde.

Pri podrobnejšom skúmaní vychádza na povrch rozpornosť Hawkingových úvah a strata koherencie v jeho myslení. Kľúčový výrok o filozofii je totiž filozofickým tvrdením a jeho prehlásenie o mandáte fyziky tak spadá do kategórie „metafyzických výrokov o vede“, teda nie vyhlásení vedy. Navyiac, svojím tvrdením „filozofia je mŕtva“ Hawking predstavuje klasický príklad logickej nekonzistentnosti, ktorej by sa nemal dopustiť ani filozof, ani fyzik.

Nedôsledný vedec

Nositel Nobelovej ceny (1960, Fyziológia a medicína) Peter B. Medawar upozorňuje na „hranice vedy“, ktoré nie je možné a ani nebude možné prekonať. Dôvodom je skutočnosť, že niektoré potencie človeka (zmysel pre krásu, náboženský cit, morálnosť) presahujú svet tzv. tvrdej vedy. Nadviazal na Einsteinovu myšlienku o asymetrii vzťahu morálnosti a vedy – „je namieste hovoriť o morálnych základoch vedy, ale nie o vedeckých základoch morálky.“

Pre súčasných mysliteľov v oblasti etiky ide o dôležitý postulát, podľa ktorého nie je možné redukovať etické princípy a vzorce správania do sveta vedeckých formúl. S tým korešponduje aj názor fenomenálneho fyzika Feynmana o tom, či veda pokrýva kategórie dobra alebo zla: „Etické hodnoty patria do kategórie mimo mandátov prírodných vied.“ Hawking vo svojej ambícii zodpovedať otázky o podstate života, vzniku vesmíru a existencie všetkého v mene fyziky zjavne prekračuje mandát, ktorý fyzike oprávnené náleží. *Filozofia si ako vedecká disciplína oprávnené drží svoj mandát na „svet“, do ktorého fyzika nikdy nemôže preniknúť, a preto ho ani nevysvetlí.*

Dôsledný ateista

„Nie je nevyhnutné privolať Boha...“ – toto je signifikantná poznámka, zakomponovaná v centrálnej téze Hawkingových záverov. Prezrádza niečo z myšlienkového nastavenia jej autora, ktoré zásadne odmieta možnosť existencie Stvoriteľa. V čom je problém? Ten tkvie v tom, že taký záver nie je záverom vedy, ale presvedčením vedca.

Ak totiž bola príčinou zrodu vesmíru gravitácia, z pohľadu filozofie vedy nie je korektné tvrdenie, že vesmír povstal „z ničoho“, pretože povstal z gravitácie. Oveľa vážnejšiu chybu však podľa Lennoxu robí na inom mieste tvrdením, že „univerzum stvorilo samo seba“. Problémom je chyba vo formálnej logike a tiež nepresnosť narábania s pojmom „prírodný zákon“. Prírodné zákony majú deskriptívny charakter – opisujú správanie sa pozorovaných objektov, prírody. Sú zápisom, formulou, ktorej autorom je človek. Nie sú silou,

ktorá „mení“ svet ani entitou, ktorá „kreuje“ svet, resp. „ovplyvňuje“ svet.

V myšlienkovom svete Hawkinga sa formuly fundamentálnych princípov sveta stávajú „definíciou Boha, ktorý stelesňuje prírodné zákony“. Lennox tu pripomína známu vec, že „Boh, v ktorého verili Galileo, Kepler, Descartes a Newton, *nebol stelesnením prírodných zákonov*“, ale *Stvoriteľ – autor univerza, ktorého mechanizmy správania sa vedci postupne objavujú a formulujú. Newton by nepovedal: „Objavil som zákon gravitácie – už nepotrebujem Boha.“ Naopak, v úvode fenomenálneho diela Princípy matematiky vyjadril svoju túžbu, aby dielo presvedčilo mysliacich ľudí k tomu, aby verili Bohu. Veda preto nie je v principiálnom konflikte s vierou – a už vôbec nie je dôvodom k ateizmu.*

Dôsledný ignorant

Podľa Aristotela vo svete poznania hovoríme o materiálnych príčinách javov (k stavbe budovy sú potrebné napr. tehly), formálnych príčinách javov (koncept, plán architekta, škica), účinných príčinách javov (osoba architekta, staviteľa, autora plánu) a konečnej príčiny javu (konečný cieľ, zmysel stavby). Veda sa zaoberá primárne materiálnou stránkou javov a príčinnou v zmysle, *prečo veci fungujú práve tak, ako fungujú – podľa akého mechanizmu. Predmetom jej záujmu nie je autor javu, príčina existencie ani konečný cieľ a zmysel daného fenoménu.*

Známy výrok matematika Laplacea na adresu existencie Boha – „nepotrebujem túto hypotézu“ – je z pohľadu vedy vo svetle aristotelovskej logiky úplne oprávnený. Nie je argumentom, ktorý popiera existenciu Boha. Prečo? Boh ako „agent“ existencie fyzikálneho sveta (účinná príčina javov) totiž nespadá do predmetu záujmu vedy. Veda má svoj mandát, ktorý je značne obmedzený. Vhodným príkladom je práve spomínaný Newtonov zákon gravitácie, ktorý má len deskriptívny charakter, ale v žiadnom prípade nie je vysvetlením podstaty javu (gravitácie), ktorý popisuje, ani jeho zdrojom, resp. pôvodom.

Hawking vidí len dve možnosti pre vysvetlenie vzniku sveta – príčinou je Boh alebo multiverzum (koncept viacerých univerz). Rozhodol sa pre druhú. Pomocou M-teórie (zložitý koncept supersymetrickej gravitácie na báze vibrujúcich strún v jedenástich dimenziách) sa usiluje vysvetliť podstatu povahy súčasných prírodných zákonov. Lennox tu vidí viaceré problémy. Jedným je fakt, že koncept multiverza, podobne ako M-teória, nie sú verifikované teórie, ale ide v nich len o myšlienkové projekty – vedecké fikcie. Aj keby sa časom ukázalo, že sú opodstatnené, hovorí Lennox, nevyriešil by sa problém podstatný, filozofický – prečo vzniklo to, čo vzniklo –, len by sa presunul do inej roviny: ako vznikli univerzá, resp. supersymetrická gravitácia.

Naprieč celým dielom je u Hawkinga zjavná ignorancia fenoménu AP a FTU. Rovnako u neho absentuje sebareflexia vzhľadom na problém redukcionizmu v prírodných vedách a naturalistického vnímania sveta. Hawkingova antropológia šokujúco vychádza z mechanistického vníma-

nia človeka. Podobne ako Francis Crick, aj on vidí človeka ako vysoko sofistikovaný stroj, ktorého myslenie, pocity a voľba sú výsledkom fyzikálnych procesov elementárnych častíc, z ktorých človek pozostáva. Lennox opätovne ukazuje na logickú nekonzistentnosť takého konceptu. Nielen otázky slobody a dôstojnosti človeka, dobra a zla, pravdy a lži – *teda morálne kategórie – sa stávajú irelevantné, ale aj váha racionálnych záverov, ku ktorým človek dospeje (vrátane Hawkinga) sa stáva otáznou.*

Postmodernista ad absurdum

Hawkingov antirealizmus v epistemológii dosahuje pozoruhodné rozmery, ktoré otvárajú otázku subjektivismu na poli vedy. Podľa neho neexistuje obraz, resp. teória nezávislá od reality – skutočnosti, pretože neexistuje objektívny pozorovateľ. Človek podľa Hawkinga nemôže zažívať realitu „priamo“, ale poznávanie skutočnosti sa deje cez prizmu interpretácie a myšlienkových modelov, ktoré si ľudský mozog osvojil. Obraz sveta sa stáva len modelom, v ktorom jednotlivé pravidlá korešpondujú s pozorovaním a skúsenosťou. Dôsledok je vážny: človek tvorí realitu, a nie naopak – t. j. realita nie je niečo objektívne mimo ľudského subjektu.

Lennox súhlasí v tom, že treba odmietnuť naivný, resp. priamy realizmus, pretože človek vníma a chápe svet okolo seba len sprostredkovane – vďaka zmyslom, pojmom a myšlienkovým postupom. Na druhej strane však odmieta koncept RTP, s ktorým Hawking korešponduje. Podľa toho človek nemôže nič skúmať priamo a nikdy nemôže získať objektívne poznatky o poznávanom svete. Pravdou ostáva, že v oblasti teórie poznania je potrebné vnímať subjektívnu stránku procesov a objektívnu stránku výsledkov a záverov. Tie sú vo svete vedy prístupné, dosiahnuteľné a overiteľné. Bez nich veda prestáva byť vedou v pravom zmysle slova.

Vyzvaný k uvažovaniu

Profesor Lennox tvrdí, že viera v Boha Stvoriteľa, ktorý sa historicky zjavil vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi, nie je popretím racionality človeka. Naopak! Nielen prostredie prírodných vied, ale aj humanitné vedy obsahujú racionálne zdôvodnenie (nie dôkaz!) kresťanskej viery. Kľúčovým tu zostáva svedectvo Písma, ktoré je historickým záznamom o rozhodujúcich udalostiach v dejinách univerza. Ak je pre Hawkinga legitímne racionálne uvažovať o hypotetických príčinách jedinečnej udalosti vzniku Big Bangu, potom – tvrdí Lennox – je prinajmenej legitímne uvažovať o narodení, smrti a vzkriesení Ježiša Krista, ktoré sú rovnako neopakovateľnou udalosťou – ale na rozdiel od zrodu vesmíru aj historicky overenou svedectvami očitých svedkov. ►

PhDr. Ing. TIBOR MÁHRÍK, PhD., DipTh., pôsobí ako kazateľ Cirkvi bratskej v Žiline a vysokoškolský pedagóg. Je predsedom správnej rady Wycliffe Slovakia, člen The Søren Kierkegaard Society a Hong Kierkegaard Library, USA. Prednáša a publikuje v oblasti etiky, filozofie a teológie.

Byť kresťanom, ktorý verí v osobného Boha, a zároveň skvelým intelektuálom, sa vzájomne nevylučuje – ako sa snaží verejnosť presvedčiť Hawking. Podľa neho vzdelaný vedec nemôže veriť v zázraky, pretože svet sa riadi podľa prírodných zákonov. Podľa Lennox je pravdou opak! Zázraky sú práve preto možné, že sú prírodné zákony univerzálne a platné. Zázrak totiž nie je porušením prírodného zákona, ale prejavom intervencie Stvoriteľa do procesov v stvorení. Kresťanský a Hawkingov obraz vnímania sveta sa líšia. Podstatný rozdiel medzi nimi spočíva v tom, že pre kresťana nie je univerzum uzavretý systém príčin a dôsledkov, ale svet, ktorý je dielom inteligentného Tvorcu, ktorý je neustále činný. Za zmienku stojí Hawkingov názor na to, aký model je hodný vedeckého zvažovania a pozornosti. Je to model, ktorý: a) je elegantný b) obsahuje niekoľko voliteľných a nastaviteľných prvkov, c) súhlasí a vysvetľuje všetky existujúce pozorovania, d) poskytuje detailné predpovede ohľadom budúcich pozorovaní, ktoré môžu vyvrátiť alebo falzifikovať model, ak ním nie sú pokryté.

Na margo toho Lennox s istou dávkou nadľahčenia vážnej témy uvažuje, v čom je koncept dobre odladeného vesmíru, ktorý zabezpečil inteligentný Stvoriteľ, menej elegantný a ekonomicky neprijateľný, než Hawkingov koncept 10500 rôznych univerz, ktoré sú z definície nepozorovateľné a nepostihnuteľné človekom. Logika totiž nepustí. Lennox s celou vážnosťou svojho profesijného profilu pozyva čitateľa k zväženiu, či svoj život prežiť rozmyšľaním nad špekulatívnymi hypotézami, alebo hľadaním a poznávaním Boha, ktorý je overiteľný, poznateľný a láskavý. Odpoveď prominentného matematika je jednoznačná. ■

1. *Anthropic Principle* = filozofické zdôvodnenie biochemických, fyzikálnych a kozmologických parametrov, podľa ktorého sa ich konštelácia riadi tak, aby vo vesmíre mohol vzniknúť inteligentný život.
2. *Fine Tuned Universe* = veľmi citlivé nalaďenie najdôležitejších univerzálnych podmienok a vlastností vesmíru vzhľadom na možnosť variability a možnosti ich výskytu, bez čoho by nebol možný vznik a vývoj hmoty tak, ako ju poznáme.
3. *Representative Theory of Perception*

VIII. VEĽKÁ MALÁ VEC

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodičom trolejbusu.)

Pred železničnou stanicou stojí modrý stánok – kovový domček s dobrotami. Predávajú tu fornetti. Predáva ich milá čiernovláska, ktorá ku každému sáčku s čerstvým pečivom pribalí úsmev a milé slovo. Kým čakám na odchod s 201-ťou, môžem pozorovať, čo sa v stánku a v jeho okolí deje.

Dosť často vidieť, ako niekto – asi spriatelena duša dobrôtkárky – stojí vo vnútri a pri boku jej šteboce niečo veľmi zaujímavé. Čiernovláska plynulo obsluhuje zákazníkov pri okienku a popritom stíha počúvať aj internú návštevu.

Je však jeden mladý muž, možno tridsiatnik, ktorý je tu častejšie. O dosť častejšie. Je trochu zvláštny. Táto menšia postavička v nohaviciach zo staršieho obleku, ktoré sa tak havlovsky končia nad zemou, drobnými krokmi radostne pricupitá a čaká. Čaká, kedy ho predavačka pustí dnu, ku sebe, do chrumkavého kráľovstva. Jeho tvár žiari šťastím – neviem či z čiernovlásky, alebo z očakávania dobrôt. Jeho tvár však prezrádza aj to, že sa kedysi asi veľmi snažil v škole, niečo však proste nevyšlo. Okuliaričky a narazená športová čapica slúžia svojmu účelu, móda nositeľa zjavne neobťažuje.

Čierny kabát s veľkými chlopňami, večne zasnežený odrobinkami z napečených koláčikov dokresľuje charakter človečika, ktorému záleží na veciach, ktoré nie sú vidieť. Z jeho tváre svieti pokoj a mier a až príliš veľká radosť z malých vecí.

12 hodín, čas obeda. Pri okienku nikto nestojí a aj pred stanicou je ľudí pomenej, pretože vlaky odišli a nové ešte neprišli.

Človečik, ukrytý pred usmokleným počasím v modrom domčeku, sústredene počúva, čo mu dobrá duša hovorí; horlivo pokyvuje hlavou a zjavne si opakuje nejakú prosbu. Čosi sa bude diať. Nabitý informáciami si vyhrnul kabát, ešte viac stiahol čiapku a vyrazil smerom ku stanici. Medzitým predsa len prišlo niekoľko hladných cestujúcich, ktorí vystúpili z autobusu a asi pôjdu vlakom ďalej, domov, na návštevu a jeden pár v čiernom aj s kyticou asi na pohreb. Za chvíľu musím odísť a nevidím človečika: kam asi bol vyslaný?

Á, už ide! Niekoľko ľudí pred vchodom do stanice sa rozplynulo a on sa objavil, ako keď rozžiarený mesiac vypláva spoza mrakov. Dôstojným krokom kráča k modrému cieľu a vo vystretých rukách nesie tanier s horúcim obedom. Pohľad mal zapichnutý do taniera a dával pozor, aby sa bohatá porcia omáčky nevyliala. Pery a jazyk intenzívne spolupracujú na splnení dôležitého cieľa – priniesť svojej obdivovanej poprosenej objednávku.

Palubný počítač ma upozornil, že už nevidím, ako to dopadne; odchádzam.

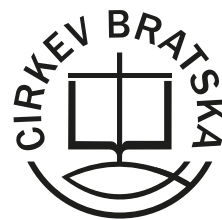
Robiť poriadne a s nadšením aj malé skutky prináša trojitú radosť – mne, adresátovi a aj okoliu.

Radosť mne? To je o mojom postoji.

Radosť adresátovi a okoliu?

To je už mimo mňa. Ale radostný prístup k zverenej úlohe – myslím si – raz musí niekoho zohriať...
pokračovanie v budúcom čísle

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ FEBRUÁR–MAREC 2014

FEBRUÁR

Spoločné modlitby uviedol Miroslav Moravský.

Rada prijala návrh českej strany na zmenu termínu jesennej pastorálky kazateľov s manželkami v Milovách, ktorá sa uskutoční v dňoch 15.–17. septembra 2014.

Rada oznamuje, že členské zhromaždenie v Trenčíne zvolilo kazateľa Gabriela Gajdoša za svojho duchovného správcu. Jeho inštaláciu vykonal predseda 23. februára 2014.

Rada mala predordinačný pohovor, po odporučení študijného odboru, s vikárom Marekom Jurčom, ktorého odporučí Konferencii 2014 na ordináciu za kazateľa.

Rada mala pohovor s Jánom Máhrikom a prijala ho do vikariátu, ktorého 1. časť absolvuje pod vedením kazateľa Bedřicha Smolu, Vsetín-Maják.

Rada mala pohovor s Tomášom Henželom, ktorého prijala do vikariátu od 1. marca 2014 v Nitre.

Rada diskutovala so zástupcami staršovstva Bratislava – Cukrová 4 o zámere presunu zriaďovateľstva cirkevných škôl na zbor. Zároveň so staršovstvom samostatnej stanice Sv. Jur diskutovala o ich duchovnej práci a výhľadoch na postupné osamostatňovanie tejto stanice.

Rada v rámci výberového konania uskutočnila pohovor s dvoma prihlásenými záujemcami a za riaditeľa kancelárie RCB vybrala Jakuba Kintlera.

Rada vzala na vedomie informáciu, že predbežná bilancia hospodárenia za rok 2013 je priaznivá. V roku 2014 predpokladáme použitie celej štátnej dotácie na príspevky miezd pracovníkov cirkvi, takže cirkev bude musieť prispieť na réžiu ústredia z vlastných prostriedkov.

MAREC

Spoločné modlitby z 2M 14, 8–14 uviedol Martin Jurčo.

Rada poverila predsedu, aby rokoval s predstaviteľmi Slavic Gospel Association o ďalšej spolupráci.

Rada poverila tajomníka o dohodnutie podmienok pre nástup riaditeľa kancelárie RCB od septembra 2014.

Rada prerokovala a s pripomienkami schválila tajomnícku správu, ktorú predloží Konferencii.

Rada diskutovala o správe predsedu pre Konferenciu.

Rada prerokovala správu o hospodárení za rok 2013 pre Konferenciu.

Rada prerokovala návrh rozpočtu na rok 2014, ktorý po prerokovaní s hospodármi v seniorátoch predloží výročnej konferencii.

Rada rozhodla, že v záujme rozšírenia priestorov pre službu Betánia n. o. na Partizánskej ulici, bude musieť presunúť svoje kancelárie na iné miesto.

Rada diskutovala o stratégii poskytovania pôžičiek z Waderovej nadácie.

Rada zabezpečila preklad Ústavy CB do angličtiny.

Rada prijala informáciu Evanjelizačno-misijného odboru o ďalšom misijnom pracovníkovi pre slovenských Rómov v Glasgowe, o spolupráci s Tomášom Grulichom pri zakladaní zborov a o príprave pastorálky kazateľov na jar 2015.

Rada vzala na vedomie hodnotenie priebehu vikariátu Jána Verčimáka a súhlasí s jeho dokončením v Leviciach.

Rada diskutovala so zástupcami volebnej komisie a vyjadrila svoje pripomienky ku kandidátke do volieb Rady.

Rada potvrdila nomináciu S. Polohu do výboru Slovenskej biblickej spoločnosti.

Rada delegovala Štefana Markuša za zástupcu CB v SR na výročnej konferencii 2014 v Čechách.

Rada podporuje konferenciu „Dieťa je dar,“ ktorá sa uskutoční 25.–26. septembra 2014 v Bratislave. Budeme sa usilovať delegovať na ňu svojho zástupcu.

Rada vyjadrila podporu návrhu podpredsedu Národnej rady SR Jána Figela o zmene Ústavy, ktorá by definovala manželstvo ako jedinečný vzťah medzi jedným mužom a jednou ženou. Zároveň vyzýva všetkých členov CB k všestrannej aj spoločenskej podpore manželstva a rodiny.

Rada vyslala Petra Prištiaka ako svojho zástupcu na misijnú konferenciu v Lausanne v roku 2015.

Rada rokovala o programe výročnej konferencie v Leviciach 16.–17. mája a o zabezpečení jeho jednotlivých bodov.

Rada diskutovala o prioritách cirkvi, ktoré predloží Konferencii.

Rada diskutovala o hľadaní kazateľov pre zbory v Leviciach, Starej Turej a vo Vranove nad Topľou.

Rada prerokovala žiadosť Hermanovského zboru o zriadenie samostatnej kazateľskej stanice v Gíraltoviach. O tejto žiadosti rozhodne v júni.

Z dôvodu rozširovania činnosti n. o. Betánia na Partizánskej ulici sa ústredie cirkvi presťahuje od 1. apríla na Cukrovú ulicu, č. 14.

Zapísal: Ján Henžel

LICENCIA NA ZABÍJANIE

ŠTEFAN MARKUŠ,

Belgický parlament ako prvý zákonodarný zbor na svete uzákonil eutanáziu aj detí bez obmedzenia veku. Podobnú legislatívu uplatňujú aj v Holandsku, ale pod podmienkou, že adepti na dobrovoľný odchod zo života dovŕšili 12 rokov. Belgičania do svojho ultraliberálneho zákona zapracovali iba obmedzenie, že žiadosť neplnoletej osoby musí potvrdiť kolégium odborníkov a rodičia musia prehlásiť, že nenamietajú. Belgičania sú pripravení vystaviť licenciu na ukončenie života hociktorému občanovi, ak lekári už v utrpení nemôžu pomôcť.

Pri čítaní znenia zákona zaráža etická dimenzia problému eutanázie a najmä otázky, súvisiace s deťmi. Ak neplnoleté deti, závislé na rodičoch (dospelých vychovávateľoch) nie sú zodpovedné za kriminálne činy a nemajú právo rozhodovať o iných dôležitých otázkach každodenného života (napríklad ako sa majú obliekať), akým právom dostávajú možnosť voľby v takej veci, akou je otázka života a smrti? Výstižne to vyjadrila belgická odborníčka na bioetiku Carine Brochletová: „Dieťa v Belgicku si nemôže kúpiť dom ani alkohol a tento zákon mu umožňuje požiadať, aby ho zabili. Je to dilema.“

Argumentovať s milosrdenstvom beznádejne trpiacich a ich ľudskými právami je absurdné. Veď len uvážte: Vykradnúť banku preto, aby som dokázal byť „milosrdný“ voči chudobným je v očiach všetkých nás vždy len krádežou. Preto pokladáme eutanáziu – milosrdnú smrť – za hriech vraždy. Je pravda, že v Biblii nikde nenájdeme explicitné odsúdenie samovraždy, ale samovraždy biblických postáv sú vždy spojené s nejakým duchov-

ným kolapsom osoby. Rozoznávame to jasne od Saula až po Judáša (pozri 1Sam 31, 4; 2Sam 17, 23; 1Krl 16, 18n; Mt 27, 5). Biblické cenenie ľudského života je presvedčivé a prítomnosť diabla pri dobrovoľnom odchode zo sveta živých je samozrejma.

Kresťania majú navyše oprávnený kritický postoj k eutanázii, lebo umožnenie milosrdnej smrti z perspektívy židovsko-kresťanskej tradície odporuje prikázaniu „Nezabiješ!“ (Ex 20, 13). Písmo zakazuje vziať život človeka z akejkolvek príčiny a povoľuje to iba vo veľmi obmedzenej miere (v sebaobrane, v spravodlivej vojne, trest smrti pre zločincov). Spoločnosti, ktoré prekročili tieto obmedzenia, otvárali v dejinách dvere nekontrolovanému krviprelievaniu a násilniu.

Ľudský život je svätý v očiach Stvoriteľa živej a neživej prírody. Tvorca stvoril človeka na podobu samotného Boha (Gn 1, 26n). Bol ochrancom koruny stvorenstva už v živote matky (Ž 139, 13; Jób 10, 8n), teda oveľa skôr, ako začali fungovať jeho mentálne orgány. A ten istý Boh, ktorý je prítomný v maternici ženy, je prítomný aj pri smrti. Telo odchádzajúceho človeka zostáva trvalo chrámom Svätého Ducha (1K 6, 19) a okamžik smrti je v rukách jeho majiteľa – Tvorcu, a nie v moci človeka. Boh vládne dokonca aj nad životom rastlín (Jób 14, 5). Smrť človeka je síce jeho posledným nepriateľom, ale súčasne aj bránou do večného života. Boh je prítomný v každom okamžiku našej existencie. V chorobe, pri telesnom zdraví, v maternici matky, v detstve, v dospelosti, v starobe a nespochybniteľne aj v hodine smrti. Zostávame s Ním v spojení aj vtedy, keď prechádzame „temným údolím“ (Ž 23, 4). ■

Slovo eutanázia má grécky pôvod (euthanatos) a slovníky hovoria, že sa doslovne prekladá ako „dobrá smrť“. Etymológia slova nám však nepomáha v etickej orientácii – skôr nás zavádza. Existuje aj „zlá smrť“? Naša doba pod eutanáziou rozumie tzv. smrť z milosti. Vo februári 2014 filozofia milosrdnej smrti prekročila najcitlivejšiu hranicu.

DIALÓG

MLADÝCH

03/2014, VII. ročník

EDITORIÁL

Nebol som dieťom, ktoré by veľmi bavilo ponoriť sa do hier a rozprávok. Vždy som viac túžil patriť do sveta dospelých, riešiť „skutočné“ problémy. Ani v škole ma to dlho až tak nebavilo, často mi chýbal súvis medzi tým, čo sa učím a tým, čo teraz môžem uplatniť. Keď sme mali na konci základky napísať úvahu na tému „Čo mi dala táto škola“, bol som dosť kritický. Napísal som niečo v zmysle, že škola slúži ako odkladisko detí a pomáha, aby úrady práce neboli zahľtené. Napriek snahe o diplomatickú a citlivú formuláciu to učiteľku mierne rozohnilo, čo dala najavo verbálne i hodnotením (jediný kritický sloh v triede dostal za 3, ostatné, pozitívne, zhodou okolností za 1).

Z pasívnej role som sa však nevedel vymaniť. To sa zmenilo až po mojom obrátení, keď som sa stal súčasťou zboru CB v Bratislave. Vtedajší vedúci staršieho dorastu spravili dosť odvážne (či skôr nerozvážne? :)) rozhodnutie a pozvali ma do tímu. Odvtedy som začal riešiť všetko možné – od tém, cez skupinky až po guláš pre bezdomovcov a táborový rozpočet. Toto ma bavilo a naplňalo, aj keď niekedy až príliš. Vo svojej horlivosti som občas tvrdohlavo presadzoval vlastné predstavy a plány na úkor iných vedúcich a dorastencov. Som vďačný Bohu aj im, že môj aktivizmus vydržali a že som popri nich mohol aspoň trochu dospieť a získať istý nadhľad.

Môj príbeh je ešte celkom pokojný, preto ma vie zarazíť, keď vidím, ako tínedžeri preberajú skutočnú zodpovednosť za seba, či za svoju rodinu. Niekedy sú to príbehy skôr smutné, inokedy veľmi povzbudivé. V ostatnej dobe ma najviac oslovilo, keď som zažil, ako trinásťročné dievča odvážne vydáva svedectvo pred celým zborom o tom, ako si ju Pán Boh našiel a ako jej pomáha uprostred rodiny, ktorú ťaží hriech a závislosť. Veľmi sa mi páči, že si Pán na budovanie svojho Kráľovstva môže použiť nielen tých, čo majú šediny, ale aj tých, čo majú oranžové vlasy, pretože On „nikoho neuprednostňuje, ale v každom národe mu je milý ten, kto sa ho bojí a koná spravodlivo“ (Sk 10, 34–35).

Juraj Institoris

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková (Cabadaiová)**
Šimon Evin
Juraj Sabol

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

mladí dospelí

Úprimne – keď som dostal ponuku napísať toto krátke svedectvo, bol som veľmi poctený, že niekto ma vníma ako človeka – muža, ktorý prebral zodpovednosť za svoj život v takom mladom veku. Ako dobre viete, dnes je trend, žiť neviazane a hlavne nemať žiadne záväzky. Naozaj veľa mladých ľudí, ktorí majú na to, aby sa osamostatnili sa nechce oddeliť od svojich rodičov. Znamenalo by to pre nich neželané výdavky za bývanie, stravu, účty atď... Takisto sa im nechce vzdať sa komfortu, ktorý majú pri mame. Mne sa páči výraz Mama – hotel. Mama operie, mama navarí, napečie. Chúďa mama chodí cela vyčerpaná a jej syn, ktorý má 25 rokov hrá playstation a pozerá filmy. To je naozaj smutné, ale veľa mladých ľudí takto žije.

Ja som kresťan a vediem dennodenný život s Bohom. Ale nebolo to tak vždy. Žil som si svoj náboženský život, popri tom ako som chodil do školy, s partiami a žil si, dá sa povedať, svoj život. Kresťanstvo bolo len doplnkom životného štýlu a moje hobby. Veľakrát som sa za to hanbil, že chodím pravidelne v nedeľu do zboru a pritom som naozaj nežil to, o čom som nedeľu čo nedeľu počúval z kazateľne. Žil som pokrytecký život, ale nevedel som s tým veľa urobiť.

Vďaka Bohu prišiel čas, keď si ma Pán Boh našiel a vytrhol ma z tohto pokrytectva a náboženstva, dnes môžem žiť z jeho milosti deň čo deň. Toto všetko píšem kvôli tomu, lebo to veľmi súviselo s mojimi nedávnymi rozhodnutiami prebrať zodpovednosť za svoj život. Mal som dlhoročný vzťah s úžasným dievčaťom s krásnym menom Andrea. Náš vzťah, nebol vždy taký pekný ako je dnes. Začali sme sa spolu modliť a hľadať Pána Ježiša a on odpovedal – uzdravil náš vzťah dal nám novú lásku,

ktorú môže dať človeku iba on, on ostáva zdrojom našej lásky. Veľa som sa modlil za to, či je to žena pre mňa na celý život. Neskôr som naozaj prežil to, že áno, je to žena pre mňa a mám si ju vziať. No okolnosti však neboli vôbec ľahké. Na manželstvo takých mladých ľudí sa dnes ľudia dívajú veľmi skreslene. Avšak Pán Boh nám dal milosť a naše rodiny to prijali celkom dobre, koniec-koncov, sa už aj veľmi tešili na našu svadbu. Takisto kamaráti, ktorí nám to veľmi priali a tešili sa spolu

s nami. Ďalším problémom bola finančná otázka, ktorú sme riešili. Ako viete, svadba nie je lacná záležitosť. No aj v tomto sme dôverovali nášmu nebeskému otcovi, ktorý nám doprial úžasnú svadbu, mali sme krásnu svadbu v parku, pán Boh nám doprial aj krásne počasie, jednoducho svadba ako z magazínu.

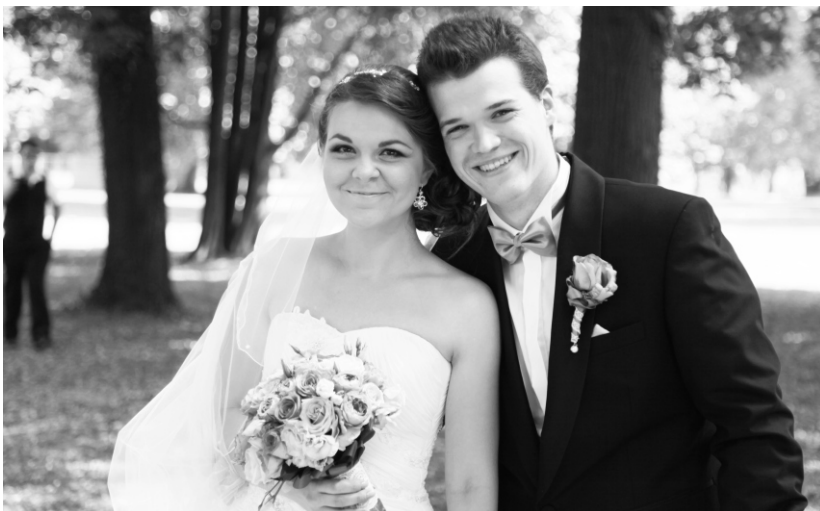
Pán Boh sa postaral aj o naše spoločné bývanie, mali sme možnosť si prerobiť byt, kde sme pracovali 8 mesiacov

a stálo to za to. Bývame tam už týždň, a sme naozaj vďační za všetko okolo nás. Dnes máme bývanie, obidvaja študujeme, ja pracujem, slúžime v zbore. Pán Boh nám dáva silu do štúdií aj do práce aj do služby. Na svojom živote môžem potvrdiť to, že keď dôverujete pánu Bohu, on sa postará, možno bude mať rôzne cesty, cez ktoré vás bude viesť a cez ktoré vás bude chcieť veľa toho naučiť. Ak poznáte Pána Ježiša buďte za to vďační a odovzdávajte mu svoje srdcia naplno, nie len z časti. Odovzdajte sa mu celí a on sa postará tak, ako sa postaral o mňa s mojou dnes už manželkou :).

Na záver verš Mt 6, 25–34.

Dušan Lukáč

**tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na
dialóg-mladych.blogspot.com**

„Keď budem veľká, budem si robiť čo chcem.“ Neraz zaznievalo z úst malého dievčatka, ktoré vzdorujúc svojom otcom hrdlo vyjadrovalo svoje predstavy o živote, ktoré sa však nijako nespájali s poriadkom hračiek v jej izbe. Bolo to ešte pred tým, nevedela. Keby áno, tak by ho určite poriadne objala a povedala, že ho má rada, že jej chýba, že ho potrebuje. Aby tu bol. Nemusi variť, prať, žehliť, šetriť stravné lístky, premýšľať, čo nakúpiť, starať sa o mamu, vymýšľať si prečo nie je zase v robote, doučovať jej mladšiu sestru a každý deň ubezpečovať, že sa mama vráti, že je určite v poriadku. Iba, aby tu bol, a povedal jej, že ju má rád. Veď na to všetko ostatné si už zvykla, no a čo, že má iba deväť rokov.

V nedôverčivých pohľadoch ľudí, otázkach učiteľky a komentoch od rodiny sa akoby korčuľovala s ladnosťou a prehľadom tak zvládnutým, že by jej kompliment zložil aj Pľuščenko. Áno, všetko je v poriadku, ďakujem, pozdravím. Opovážila by sa zajakať, brblieť alebo mĺkvo hľadieť do zeme. To robia deti, ona už je dospelá a vie sa správať. Nesmie robiť hanbu. Spolužiačkam veľmi nerozumie a navyše im závidí. Nie ich nové oblečenie, ale že ho vyberali s mamou. Nie autá, ktoré ich čakali po škole, ale to, že z nich vystúpil láskavý úsmev, ktorý sa opýtal, ako bolo.

Bolelo to, ale išla ďalej, vzala mladšiu sestru za ruku a išli domov premýšľajúc ako mamu ospravedlnia, že nebola na rodičovskom združení. Cestou sa zastavili v obchode a počítali, čo môžu kúpiť, aby im to vyšlo. Domáce úlohy nestihla napísať, mame bolo zle, a tak bola pri nej a umývala jej z čela pot a povzbudzovala ju, že to spolu dokážu, že ju má veľmi rada. Veľakrát sa pred spaním modlila, aby to bolo tak ako má byť. Byť zase dieťa, ktoré má čas a možnosť spraviť chyby a len tak byť naivná. Mať čas sa zaľúbiť. Veď videla toľko filmov a počula tak veľa rozprávok. No nič z toho akoby nebolo pre ňu. Iba sen, fantázia, výmysel, skrátka iný svet. Klamstvo.

Nemá v sebe hnev, už nie. Ani nikomu nič nevyčíta, nezávidí, aj keď občas zakopne o to aké by to bolo, keby bolo keby, keby

nemusela predčasne dospieť a prevziať zodpovednosť.

„Keď budem veľká, budem si robiť čo chcem.“ Stále zaznieva z mojich úst. Nie ako kompenzácia toho o čo som prišla, nepotrebujem nič dobiehať. Práveže som predbehla svoje detstvo o taký kus. Kúsok, ktorý mi nikto nevráti. Kúsok, ktorý stále občas zabolí. Kúsok, určený môjmu otcovi. Otcovi, ktorý ma opustil.

Neplačem, veď už som veľká, v mojom Otcovi, pre ktorého mám najväčšiu cenu... pre ktorého budem robiť všetko čo chce(m).

Nad to väčšej lásky nemá nikto, než aby niekto položil svoj život za svojich priateľov. (Jn 15, 13)

Anonym (meno autora je zaznamenané v redakcii)

ako byť zodpovedný

BLOGervin

„...čo človek rozsieva, bude aj žať. Pretože kto rozsieva pre svoje telo, z tela bude žať porušenie. Ale kto rozsieva pre Ducha, z Ducha bude žať večný život.“ (Gal 6, 7–8)

Viete aký je rozdiel medzi dieťaťom a dospelým človekom?

Zodpovednosť. Za dieťa je zodpovedný rodič. Právne, morálne, zabezpečením. Dieťa sa samozrejme musí učiť prijímať zodpovednosť. Dospelý je človekom, ktorý sa už stará. Má niekoho, niečo, alebo dokonca viac ľudí a vecí, za ktorých nesie zodpovednosť. Dieťa sa jej len učí... Vždy má nejaké hranice, kde sa môže zodpovedne rozhodovať. Zároveň však má „krytie“ dospelého, ktorý ho ochráni a po-stará sa o neho. To je znak detskej mentality a detského sveta. Dospelý je zodpovedný a učí zodpovednosti. Kryje, namiesto toho, aby bol krytý. Chráni, namiesto toho, aby jeho niekto chránil. Stará sa, namiesto toho, aby sa o neho niekto staral. Vedie, namiesto toho, aby niekto viedol jeho. Požehnáva, namiesto toho, aby bol závislý na požehnaní iného. Dáva, namiesto toho, aby len bral.

Potom prichádzajú dôsledky rozhodnutí. Vždy prídu. Za dieťa si to zlízne rodič. Kto si to však zlízne za rodiča? Za neho už nie je zodpovedný nikto. Problém je, že si to odnesú tí, ktorých by mal chrániť. Nič života sa týmto brutálne porušuje. Za nezodpovedného dospelého budú trpieť tí najslabší. Ono to celé vyzerá ako filozofická hra. No nie je. Je to trochu horšie.

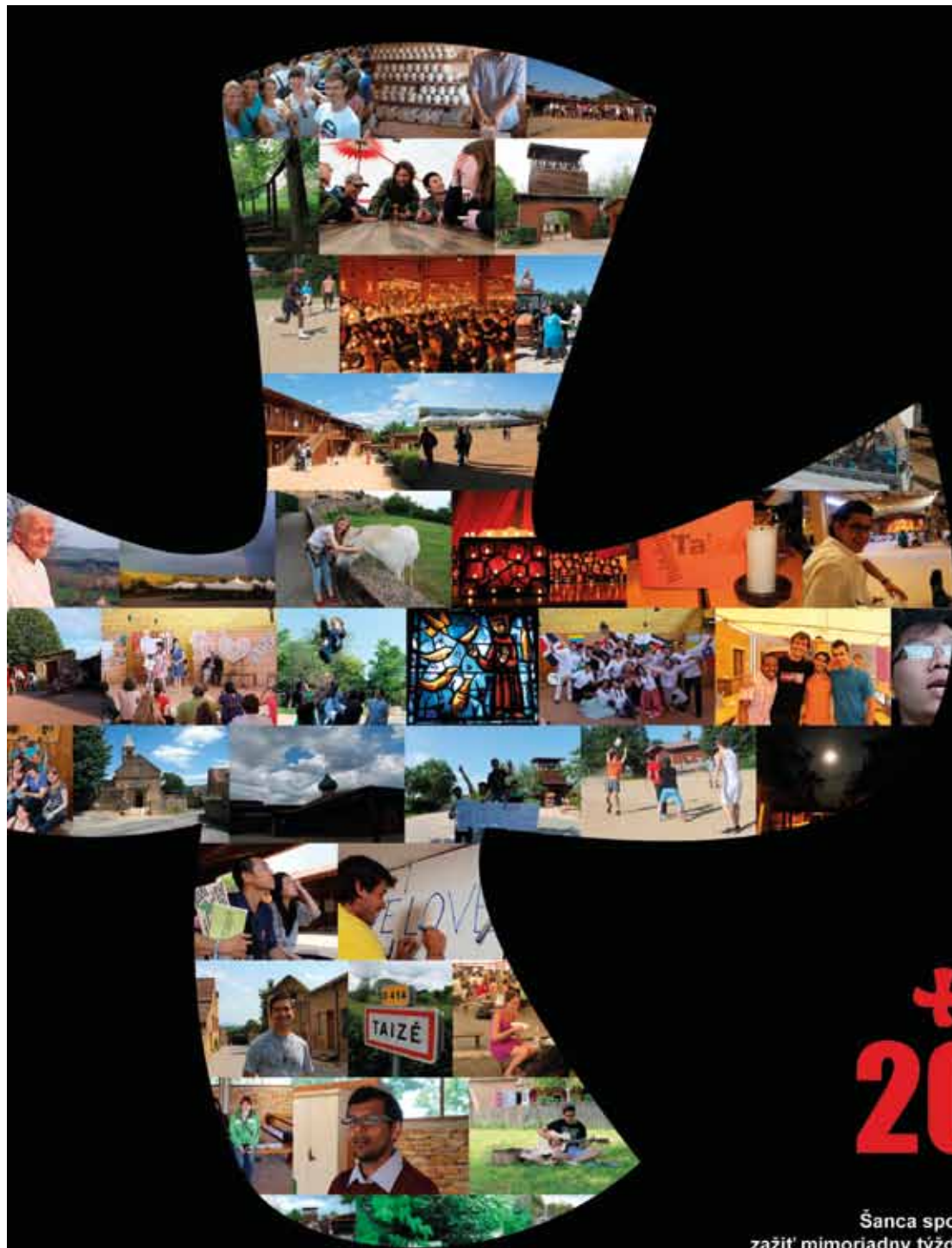
Iný problém je v tom, že vek nehrá takmer žiadnu rolu. Môžeme vidieť plno nezodpovedných štyridsiatnikov (a starších) naproti mnohým zodpovedným mladým.

Realita je o práci a zarabáaní peňazí. Realita je o zabezpečení svojej rodiny. Realita je o staraní sa o svoje zdravie. Realita je o vernosti svojmu manželskému partnerovi. Realita je o vzdelávaní sa. Realita je o pravdivej dôvere v Ježiša. Pritom to celé je také jednoduché: „...čo človek rozsieva, bude aj žať.“

Kto ma pozná, vie, že som snílek. Podľa niektorých až príliš lietam v oblakoch. Priznám sa, v niečom majú pravdu. No ako si na tom napríklad ty? Aby nám bolo jasné. Pre mňa snívať znamená vidieť žatvu. Uvediem konkrétne. Túžim vidieť mužov, ktorí sa neboja vyštudovať školu, nájsť si prácu, vziať si kamošku z mládeže, milovať ju a mať s ňou deti. Túžim vidieť potom tých istých mužov pravidelne večer s otvorenou Bibliou a obklopených svojou rodinou a po-prípade susedmi. Túžim počuť, respektíve nepočuť svoj hlas pri spoločnom speve nedeľu čo nedeľu. Túžim vidieť hipsterových pastorov, ktorí majú svoje ruky špinavé od práce a potom s Bibliou v ruke pri barových pultoch. Viem. Krejzy. Je mi jedno o čom snívajš ty. Snívaj hoci aj o tom, že si v dave a počúvaš great-kázne a si súčasťou krásneho zboru. Len snívaj.

Ukončím to tým, čím som začal. Snívať nestačí. Raz nás Boh bude brať na zodpovednosť, čo sme pre to všetko urobili. Bójim sa nebyť zodpovedný. Vždy, keď som nechal veci plávať, dopadlo to zle. Dospelý sa už nemá na čo vyhovárať. Decko alebo dospelý? Vyber si.

E.
<http://ranajkysjezisom.blogspot.com>

✝ Taizé 2014

Šanca spoznať nových ľudí,
zažiť mimoriadny týždeň vo Francúzsku
v ekumenickej komunite Taizé.

Kedy? 12. – 21. júl 2014

Cena? Ubytovanie, strava:

cca 40 € – ak máš do 30 rokov,

cca 80 € – ak máš nad 30 rokov

+ doprava 100 €.

Prihlasovanie? taizebus@gmail.com

(Ideálne do konca apríla.)

Viac info? FB: „Taizé na Slovensku“

alebo www.taize.fr/sk.

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.